

การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลนำมาวิเคราะห์นี้ได้จากแบบสอบถามที่ส่งไปยังครู 20 ชุด และนักเรียน 400 ชุด จากโรงเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูง 16 แห่ง แบบสอบถามของครูผู้สอนวิชาศิลปกรรม ได้รับคืนครบ 20 ชุด ส่วนของนักเรียนได้รับคืน 400 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 เมื่อได้รับข้อมูลแล้วผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการดำเนินงานที่ได้กำหนดไว้แล้วในบทที่ 2 ปรากฏผลการวิจัยดังนี้

ก. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม

ภาค 1 เป็นข้อความทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับตัวครูและประสบการณ์ของครูผู้สอนวิชาศิลปกรรม

ครูที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 20 คน จากโรงเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูง 16 แห่ง เป็นครูผู้ชาย 9 คน และเป็นครูผู้หญิง 11 คน เป็นครูจากโรงเรียนชาย 8 คน ครูโรงเรียนหญิง 4 คน และครูโรงเรียนสหศึกษา 8 คน ครูทั้ง 20 คน เป็นผู้นับถือศาสนาพุทธ เป็นครูที่สมรสแล้ว 18 คน และเป็นโสด 2 คน

ครูที่สอนศิลปกรรมมีอายุตั้งแต่ 27-59 ปี อายุเฉลี่ยประมาณ 43 ปี

ส่วนวุฒิของครูที่สอนวิชาศิลปกรรมนั้นปรากฏว่ามีครูปริญญาและครูประกาศนียบัตรตั้ง

ต่อไปนี้

การศึกษามัธยมศึกษา (กศ.ม.)	4 คน
ครูศาสตรบัณฑิต (ค.บ.)	1 คน
อักษรศาสตรบัณฑิต (อ.บ.)	1 คน
ประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษา (ป.ม.)	2 คน
ประกาศนียบัตรพิเศษมัธยมศึกษา (พ.ม.)	3 คน

ประกาศนียบัตรพลศึกษาเอก (พ.อ.)	4 คน
ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง (ป.กศ.สูง)	2 คน
ประกาศนียบัตรประโยคประถมศึกษา (ป.ป.)	3 คน

จะเห็นได้ว่าครูที่สอนศิลปกรรมในโรงเรียนอาชีวศึกษาระดับสูงจำนวน 20 คน เป็นครูที่มีวุฒิปริญญาตรีเพียง 6 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 และครูจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15.00 มีวุฒิปประกาศนียบัตรประโยคประถมศึกษา นอกจากนั้นยังมีครูจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ที่ไม่เคยเรียนวิชานี้มาโดยตรง แต่ต้องสอนวิชาศิลปกรรม

สรุปได้ว่าครูผู้สอนวิชาศิลปกรรมในโรงเรียนอาชีวศึกษาระดับสูงที่มีวุฒิปริญญาตรีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 และครูวุฒิปประกาศนียบัตร จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 70.00

ในค่านประสมการณ์การสอนนั้น ปรากฏว่าระยะเวลาที่ครูทำการสอนวิชาศิลปกรรมมาแล้วอยู่ในช่วงเวลาดังแต่ 1-25 ปี คิดเป็นระยะเวลาเฉลี่ยที่ครูทำการสอนมาแล้วเป็น 13 ปี

ในสัปดาห์หนึ่ง ๆ ปรากฏว่าครูมีชั่วโมงสอนวิชาศิลปกรรมตั้งแต่สัปดาห์ละ 1-18 ชั่วโมง เฉลี่ยสัปดาห์ละ 9.5 ชั่วโมง

ตารางที่ 1 วิชาอื่นที่ครูผู้สอนศีลธรรมต้องสอน

วิชาอื่นที่ครูผู้สอนศีลธรรมสอน	จำนวน	ร้อยละ
วิชาสังคมศึกษา	7	35.00
วิชาภาษาไทย	3	15.00
วิชาคณิตศาสตร์	1	5.00
วิชาพลศึกษา	4	20.00
วิชาบูรณาการ	1	5.00
วิชาศิลปประดิษฐ์	1	5.00
วิชาช่างไม้	2	10.00
วิชาภาษาอังกฤษ	1	5.00

จากตารางที่ 1 จะเห็นว่าครูผู้สอนศีลธรรมจำนวนมากที่สุดคือ 7 คน จาก 20 คน คิดเป็นร้อยละ 35.00 ที่สอนวิชาอื่นซึ่งอยู่ในหมวดสังคมศึกษาคือ วิชาภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง รองลงมาคือครูจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 สอนวิชาพลศึกษา และครูจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15.00 สอนวิชาภาษาไทย ส่วนวิชาที่ครูสอนน้อยที่สุด จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5 เท่านั้น คือ คณิตศาสตร์ บูรณาการ และภาษาอังกฤษ

ตารางที่ 2 แสดงงานพิเศษของครูที่สอนวิชาสังคมศึกษา

งานพิเศษอื่น ๆ นอกจากชั่วโมงที่สอน	จำนวน	ร้อยละ
เป็นครูประจำชั้น	14	70.00
เป็นหัวหน้าสายวิชา	5	25.00
เป็นผู้ควบคุมดูแลมารยาทนักเรียน	10	10.00
ทำงานทางด้านการปกครองและแนะแนว	5	25.00
งานด้านจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียน	6	30.00
ช่วยงานห้องสมุด	2	10.00
ช่วยงานด้านธุรการ	7	35.00
ช่วยงานทุกด้าน	1	5.00
งานอื่น ๆ	5	25.00

จากตารางที่ 2 เมื่อพิจารณางานพิเศษอื่น ๆ ซึ่งครูผู้สอนที่ลขธรรมจำนวนมากที่สุดจำนวน 14 คน จาก 20 คน คิดเป็นร้อยละ 70.00 ทำหน้าที่ครูประจำชั้น มีครูจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ทำหน้าที่ควบคุมดูแลมารยาทนักเรียน ส่วนงานพิเศษอื่น ๆ ที่ครูที่ลขธรรมต้องทำมีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00 ได้แก่ การจัดทำตารางสอน งานหัวหน้าแผนกประชาสัมพันธ์ การฝึกวิชาทหาร และการจัดทำอุปกรณ์การสอน

ตารางที่ 3 เหตุผลที่ครูชอบสอนวิชาศีลธรรม

เหตุผลที่ครูชอบสอนวิชาศีลธรรม	จำนวน	ร้อยละ
มีความสนใจในเรื่องศาสนาและประเพณี	16	80.00
ได้รับการฝึกฝนทางการสอนวิชาศีลธรรมมาโดยเฉพาะ	8	40.00
เป็นวิชาที่น่าสนใจและมีประโยชน์ต่อความประพฤติของเด็กในชีวิตประจำวัน	17	85.00
ต้องการปรับปรุงฝึกฝนตนเองเกี่ยวกับการสอนวิชานี้	11	55.00
ไม่ถนัดสอนวิชาอื่น	2	10.00
เหตุผลอื่น ๆ	-	-

จากตารางที่ 3 เหตุผลที่ครูสอนศีลธรรมจำนวนมากที่สุดคือ 17 คนจาก 20 คน คิดเป็นร้อยละ 85.00 ชอบสอนวิชานี้เพราะเห็นว่าเป็นวิชาที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อความประพฤติของเด็กในชีวิตประจำวัน ส่วนเหตุผลรองลงมามีครูจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 ที่เห็นว่าครูเองมีความสนใจในเรื่องศาสนา วัฒนธรรม และประเพณีอยู่แล้ว มีครูจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 55.00 ที่เห็นว่าตนเองต้องการปรับปรุงและฝึกฝนเกี่ยวกับการสอนวิชานี้ นอกจากนี้ยังมีครู 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 ซึ่งไม่ถนัดที่จะสอนวิชาอื่น ๆ เลย จึงมาสอนวิชาศีลธรรม

มีครูที่ไม่ชอบสอนวิชาศีลธรรมอยู่เพียง 1 คน เท่านั้น ซึ่งเหตุผลว่า

1. วิชาศีลธรรมเป็นวิชาที่เกี่ยวกับนามธรรมทั้งสิ้น ซึ่งยากแก่การสอนให้ทำได้
2. เป็นวิชาที่มีคะแนนน้อย นักเรียนไม่สนใจเรียน
3. เป็นวิชาที่หาอุปกรณ์หนังสืออุเทศ และจัดกิจกรรมประกอบการสอนได้ยาก
4. ครูไม่มีความรู้กว้างขวางและลึกซึ้งพอที่จะสอนนักเรียนให้เข้าใจได้

ตารางที่ 4 การใช้เวลาว่างของครู

ครูใช้เวลาว่างเพื่อ	จำนวน	ร้อยละ
เตรียมการสอน	18	90.00
ตรวจงาน	16	80.00
อ่านหนังสือที่เป็นประโยชน์ต่อการสอนวิชาศีลธรรม	16	80.00
อ่านหนังสือพิมพ์ผู้ข่าวทางศาสนาและความประพฤติของเยาวชน	14	60.00
ฟังวิทยุ คุ โทรทัศน์ในรายการที่ส่งเสริมศีลธรรมจรรยา	15	75.00
ดูภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาสาระต่อการสอนศีลธรรม	6	30.00
ทำสมุดภาพที่เกี่ยวกับศาสนาและศีลธรรมจรรยา	7	35.00
เข้าฟังคำบรรยาย อภิปราย เกี่ยวกับการสอนศีลธรรมและศาสนาในบางโอกาส	10	50.00
ถ่ายภาพนิ่งเกี่ยวกับสถานที่สำคัญทางพุทธศาสนา	2	10.00
เข้าร่วมอบรมครูผู้สอนศีลธรรมและจริยศึกษา	8	40.00

ตารางที่ 4 จะเห็นได้ว่าครูส่วนใหญ่คือ 18 คน จาก 20 คน คิดเป็นร้อยละ 90.00 ใช้เวลาว่างในการเตรียมการสอน ส่วนรองลงมาคือ 16 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 80.00 ใช้เวลาว่างในการตรวจงานและอ่านหนังสือที่จะเป็นประโยชน์ต่อการสอนวิชาศีลธรรม ครูร้อยละ 50.00 หากความรู้เพิ่มเติมโดยการเข้าฟังคำบรรยาย อภิปรายเกี่ยวกับเรื่องศาสนา ครูร้อยละ 10.00 ที่ใช้เวลาว่างในการถ่ายภาพนิ่งเกี่ยวกับสถานที่สำคัญทางพุทธศาสนา

ภาค 2 ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการสอนวิชาศีลธรรม

- ก. เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเตรียมการสอนวิชาศีลธรรม วิธีสอน การใช้
อุปกรณ์ การวัดผล และ ปัญหาการสอนวิชาศีลธรรม

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงการตั้งความมุ่งหมายในการสอนวิชาศีลธรรมว่าครูผู้สอน
ได้ตั้งไว้หรือไม่ในการเข้าสอนวิชาศีลธรรมทุกครั้ง โดยใช้วิธีวิเคราะห์แบบประมาณค่าใน
ใ้หน้าหนักของคำตอบมีค่าตามลำดับคือ

ทุกครั้ง	มีค่าเท่ากับ	3
บางครั้ง	มีค่าเท่ากับ	2
ไม่เคยเลย	มีค่าเท่ากับ	1

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยน้ำหนักของการตั้งความมุ่งหมายในการสอน
วิชาศีลธรรมเป็น 2.5 แสดงว่าครูผู้สอนได้ตั้งความมุ่งหมายในการสอนวิชาศีลธรรมไว้เกือบ
ทุกครั้ง

ตารางที่ 5 วัตถุประสงค์ในการสอนวิชาศีลธรรม

วัตถุประสงค์ในการสอนวิชาศีลธรรมเพื่อให้นักเรียน	จำนวน	ร้อยละ
ได้รับความรู้และความเข้าใจในสิ่งที่ครูสอน	14	70.00
สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน	19	95.00
ได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ถูกต้องและเหมาะสม	16	80.00
เข้าใจและเห็นคุณค่าของการเป็นพุทธศาสนิกชนและการมีศาสนา	15	75.00
รู้จักคิด มีเหตุผล รู้จักค้นคว้าวิเคราะห์วิจารณ์ได้	15	75.00
เป็นผู้มีวัฒนธรรมอันดีงาม	15	75.00
สนองความต้องการของสังคมในค่านิยมระเบียบและความสามัคคี	10	50.00
อื่น ๆ	-	-

จากตารางที่ 5 ครูผู้สอนศีลธรรมจำนวน 19 คน จาก 20 คน คิดเป็นร้อยละ 95.00 ที่มีวัตถุประสงค์ในการสอน ที่จะให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน รองลงมาครูจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 ที่มุ่งสอนจะให้นักเรียนมีพฤติกรรมไปในทางที่ถูกต้อง นอกจากนี้ครูร้อยละ 75.00 มุ่งที่จะให้นักเรียนมีวัฒนธรรมอันดีงาม เข้าใจและเห็นคุณค่าของพุทธศาสนา และ รู้จักเหตุผล ส่วนครูจำนวนร้อยละ 70.00 มุ่งสอนที่จะให้นักเรียนมีความรู้และความเข้าใจในเนื้อหาที่ครูสอน

ตารางที่ 6 วิธีสอนที่ครูสอนศิลปะรวมใช้

วิธีสอนศิลปะรวมที่ครูใช้ในการสอน	จำนวน	ร้อยละ
สนทนากับนักเรียน	4	20.00
บรรยายหรืออธิบาย	20	100.00
อภิปรายแสดงความคิดเห็น	11	55.00
แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน	11	55.00
ให้นักเรียนค้นคว้าจากห้องสมุดมาทำรายงาน	8	40.00
วางแผนร่วมกับนักเรียน	5	25.00
ให้อ่านตามตำราเรียน	13	65.00
ยกอุทาหรณ์เปรียบเทียบ	10	50.00

จากตารางที่ 6 ซึ่งแสดงถึงวิธีการสอนวิชาศิลปะรวมที่ครูใช้สอนอยู่ในปัจจุบันนี้ในโรงเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูงวิธีที่ใช้มากที่สุดคือการบรรยายหรืออธิบายครูทั้ง 20 คน ก็ใช้วิธีบรรยายเป็นหลักใหญ่ ซึ่งแสดงว่ายังคงใช้วิธีสอนแบบเก่าอยู่ นอกจากนี้ครูจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 65.00 ยังคงสอนโดยวิธีให้อ่านตามตำราเรียน ส่วนวิธีการสอนที่สนทนากับนักเรียนหรือจะให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นมีน้อยมากเพียง 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00

ในการสอนวิธีอื่น ๆ ซึ่งครูผู้สอนได้เขียนเพิ่มมาก็คือ
อธิบายและตั้งปัญหาให้นักเรียนตอบ
ให้อ่านจากตำราเรียนแล้วคัดคว้าบรรจง
ให้เขียนภาพพุทธประวัติ
สนทนาธรรม
ฝึกวิปัสสนาและนั่งกรรมฐาน

ตารางที่ 7 การสอนวิชาศีลธรรมให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น

วิชาอื่น ๆ	จำนวน	ร้อยละ
ภาษาไทย	13	65.00
ภาษาอังกฤษ	1	5.00
สังคมศึกษา	17	85.00
คณิตศาสตร์	1	5.00
วิทยาศาสตร์	3	15.00
สัมพันธ์กับทุกหมวดวิชา	3	15.00
อื่น ๆ	2	10.00

จากตารางที่ 7 จะเห็นว่าครูสอนศีลธรรมจำนวนมากที่สุดคือ 17 คน จาก 20 คน คิดเป็นร้อยละ 85.00 ได้สอนให้สัมพันธ์กับวิชาสังคมศึกษา ส่วนวิชาอื่น ๆ เช่น ภาษา ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ ครูจำนวนร้อยละ 5 เท่านั้นที่สอนให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น

วิชาอื่น ๆ ที่ครูผู้สอนเขียนมานอกเหนือจากที่กล่าวแล้วคือวิชาศิลปะได้แก่การแกะสลัก วาดเขียน ปั้น โดยให้วาด ปั้น แกะสลักเกี่ยวกับพุทธศาสนา ซึ่งมีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10 เท่านั้น

ตารางที่ 8 กิจกรรมในการสอนวิชาศีลธรรม

กิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ
แบ่งกลุ่มอภิปราย	8	40.00
ให้นักเรียนไปค้นคว้าทำรายงานเพิ่มเติม	15	75.00
อ่านหนังสือประกอบ	16	80.00
ไปศึกษานอกสถานที่	9	45.00
ฟังปาฐกถาโต้วาที อภิปราย	8	40.00
เชิญวิทยากรมาบรรยายเป็นครั้งคราว	13	65.00
พานักเรียนไปร่วมพิธีกรรมในวันสำคัญทางพุทธศาสนาทั่วๆ	11	55.00
แสดงละคร	1	5.00
ดูภาพยนตร์ สไลด์ फिल्मสตริป	2	10.00
จัดนิทรรศการ	5	25.00
ไม่เคยจัดกิจกรรมเลย	2	10.00

จากตารางที่ 8 ครูสอนศีลธรรมจำนวน 16 คน จาก 20 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 ที่ใช้กิจกรรมในการสอน โดยการให้ไปอ่านหนังสือประกอบเพิ่มเติม และรองลงมา มีครูจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 ที่ให้นักเรียนไปค้นคว้าจากหนังสือและ ทำรายงานส่ง ส่วนครูจำนวนน้อยคือ 5 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 ที่จัดนิทรรศการ

นอกจากนี้มีครูที่สอนศีลธรรมโดยไม่เคยจัดกิจกรรมเลยมี 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00

ผู้วิจัยได้ศึกษาต่อไปถึงเรื่องการเตรียมการสอนก่อนเข้าสอนและการเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและซักถามตลอดจนแก้ปัญหาในเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันโดยใช้วิธีวิเคราะห์แบบประมาณค่าให้นักของค่าตอบมีค่าตามลำดับคือ

ทุกครั้ง	มีค่าเท่ากับ	3
บางครั้ง	มีค่าเท่ากับ	2
ไม่เคยเลย	มีค่าเท่ากับ	1

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยน้ำหนักของการเตรียมการสอนก่อนเข้าสอนวิชาศีลธรรมของครูเป็น 2.3 แสดงว่าครูได้เตรียมการสอนก่อนเข้าสอนเป็นบางครั้งเท่านั้น

ครูที่ไม่ได้เตรียมการสอนเลย และเตรียมเป็นบางครั้งได้ชี้แจงและให้เหตุผลดังนี้ คือ

1. บางบทเรียนครูสอนโดยอธิบายไปตามตำรา
2. มีงานอื่นต้องทำมากจึงมีเวลาไม่พอที่จะเตรียมการสอน
3. ต้องเตรียมการสอนวิชาอื่น ๆ ซึ่งถ้าไม่เตรียมจะสอนวิชานั้นไม่ได้เช่น วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ส่วนวิชาศีลธรรมไม่ต้องเตรียมก็สอนได้
4. สอนมานานแล้ว จึงจำเนื้อหาในหนังสือแบบเรียนได้หมดทั้งเล่ม
5. ถึงแม้จะเตรียมการสอนไปนักเรียนก็ไม่สนใจเรียน วิชาศีลธรรม ดังนั้นจึงไม่เตรียมการสอนวิชาศีลธรรม

ครูที่เตรียมการสอนมีการเตรียมการสอนโดยใช้เวลาดังแต่ 30 นาที ถึง 2 ชั่วโมง โดยครูชี้แจงว่าแล้วแต่เนื้อเรื่องว่าควรเตรียมเพิ่มเติมมากน้อยต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ของการให้โอกาสให้นักเรียนซักถาม แสดงความคิดเห็นในชั่วโมงเรียน มีค่าเฉลี่ยเป็น 2.65 แสดงว่าครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและซักถามในชั่วโมงเรียนเกือบทุกครั้ง

ครูได้ชี้แจงเพิ่มเติมว่าถึงแม้จะให้โอกาสนักเรียนซักถามและแสดงความคิดเห็นก็ตาม แต่นักเรียนแสดงความคิดเห็นน้อยที่สุด ส่วนครูที่ไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเลยมี 1 คน จาก 20 คน ให้เหตุผลว่าวิชาศีลธรรมเป็นวิชาที่คงที่แน่นอน นักเรียนจะแสดงความคิดเห็นไม่ได้เลย

ตารางที่ 9 ปัญหาในการสอนวิชาศีลธรรม

ปัญหาในการสอนวิชาศีลธรรม	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีเทคนิคในการสอนที่เพียงพอที่จะชักจูงนักเรียนให้เกิดความสนใจในบทเรียน	1	5.00
มีความรู้ไม่กว้างขวางและลึกซึ้งพอที่จะสอนให้ได้ดี	8	40.00
ไม่ได้รับความร่วมมือจากครูที่สอนวิชาอื่น	2	10.00
ไม่มีปัญหาในการสอน	5	25.00
ปัญหาอื่น ๆ คือนักเรียนสนใจวิชาน้อยมาก เพราะวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามา	2	10.00

จากตารางที่ 9 จะเห็นว่าครู 8 คน จาก 20 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 ที่ให้เหตุผลว่ามีความรู้ไม่กว้างขวางและลึกซึ้งพอที่จะสอนให้ได้ดี และครูจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 ที่ไม่มีปัญหาในการสอนวิชา

ส่วนปัญหาอื่น ๆ ที่ครูได้ชี้แจงมานอกจากที่กล่าวมาแล้วคือ

วิชาศีลธรรมเป็นวิชาที่นักเรียนสนใจน้อยที่สุด เพราะเห็นว่ามีคะแนนน้อย และไม่ได้นำไปใช้ประกอบอาชีพเหมือนวิชาชีพ นอกจากนี้ครูได้ชี้แจงว่าเมื่อสอนเกี่ยวกับศิลปะไทย วัฒนธรรมไทยนักเรียนส่วนใหญ่มักแสดงความไม่พอใจที่จะฟัง แต่ถ้าครูพูดถึงวัฒนธรรมตะวันตก นักเรียนจะสนใจอย่างมากเพราะนักเรียนแสดงความคิดเห็นว่าพวกเขาตะวันตกเป็นพวกที่เจริญควรจะได้เรียนเกี่ยวกับวัฒนธรรมตะวันตก

ตารางที่ 10 บุคคลที่ครูขอความช่วยเหลือเมื่อประสบปัญหาทางการสอน

บุคคลที่ครูขอความช่วยเหลือเมื่อประสบปัญหาทางการสอน	จำนวน	ร้อยละ
ครูใหญ่	3	15.00
ผู้ช่วยครูใหญ่ฝ่ายวิชาการ	2	10.00
หัวหน้าสายวิชาสังคมศึกษา	3	15.00
เพื่อนครูด้วยกัน	15	75.00
วิทยากร	6	30.00
แก้ปัญหาด้วยตนเอง	17	85.00
บุคคลอื่น ๆ คือ พระภิกษุ และหนังสือในห้องสมุดเกี่ยวกับศีลธรรม	3	15.00

จากตารางที่ 10 จะเห็นว่าครูจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 85.00 เมื่อประสบปัญหาทางการสอนวิชานี้จะแก้ปัญหาด้วยตนเอง รองลงมาครูจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 จะแก้ปัญหาทางการสอน โดยการถามเพื่อนครูด้วยกัน ครูร้อยละ 15.00 จะแก้ปัญหาโดยการปรึกษาหัวหน้าสายสังคมศึกษา และปรึกษากับบุคคลอื่น ๆ คือ พระภิกษุ ตลอดจนศึกษาจากหนังสือในห้องสมุด

การใช้อุปกรณ์การสอนประกอบการสอนวิชาศีลธรรม

ครูผู้สอนใช้เป็นบางครั้ง 19 คน

ไม่เคยใช้เลย 1 คน

ผู้วิจัยให้ค่าน้ำหนักคำตอบผู้ใช้อุปกรณ์การสอนวิชาศีลธรรม ดังนี้

ใช้ทุกครั้ง มีค่าเท่ากับ 3

ใช้บางครั้ง มีค่าเท่ากับ 2

ไม่เคยใช้เลย มีค่าเท่ากับ 1

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยน้ำหนักของการใช้อุปกรณ์การสอนเป็น 1.95 แสดงว่า
ครูไม่ค่อยใช้อุปกรณ์ในการสอนวิชาศีลธรรม

ตารางที่ 11 อุปกรณ์การสอนวิชาศีลธรรมที่ครูใช้สอนศีลธรรม

ประเภทอุปกรณ์การสอน	จำนวน	ร้อยละ
แผนที่ แผนภูมิ	12	60.00
รูปภาพ	18	90.00
ของจริง	5	25.00
ภาพยนตร์	1	5.00
ภาพนิ่ง สไลด์ ฟิล์มสตริป	1	5.00
เครื่องเล่นจานเสียง เทป	-	-
หุ่นจำลอง	3	15.00

จากตารางที่ 11 จะเห็นว่าครูจำนวนมากที่สุด จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ
90.00 ที่ใช้รูปภาพเป็นอุปกรณ์การสอน รองลงมาครูร้อยละ 60.00 ใช้แผนที่ แผนภูมิ
และครูจำนวนน้อย ร้อยละ 5.00 ที่ใช้ภาพยนตร์ ภาพนิ่ง สไลด์ เป็นอุปกรณ์การสอนวิชา
ศีลธรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่องการแนะนำให้นักเรียนไปค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากห้อง
สมุดและการแนะนำให้นักเรียนติดตามความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ทางศาสนา และทางศีลธรรม
จรรยาจากหนังสือพิมพ์ วิทยุ และ โทรทัศน์ โดยให้นักศึกษาคำตอบของครูเป็นดังนี้

ทุกครั้ง	มีค่าเท่ากับ	3
บางครั้ง	มีค่าเท่ากับ	2
ไม่เคยเลย	มีค่าเท่ากับ	1

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยของการที่ครูแนะนำให้นักเรียนไปค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมเป็น 1.9 ส่วนค่าเฉลี่ยของการแนะนำให้นักเรียนติดตามความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ทางศาสนาเป็น 2.05 แสดงว่าครูไม่ค่อยได้แนะนำให้นักเรียนได้ไปค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมจากที่เรียนไป และไม่ค่อยได้แนะนำให้นักเรียนติดตามความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ทางศาสนา และทางศีลธรรมจรรยาจากหนังสือพิมพ์ วิทยุ และ โทรทัศน์

ตารางที่ 12 ความรู้สึกของครูต่อนักเรียนเมื่อครูใช้อุปกรณ์การสอน

ปฏิกิริยาของนักเรียน	จำนวน	ร้อยละ
มีความกระตือรือร้นในบทเรียน	8	40.00
มีความสนใจต่อการสอนของครูมากขึ้น	12	60.00
แสดงความเบื่อหน่าย	1	5.00
ไม่แสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเลย	3	15.00
อื่น ๆ คือเด็กเข้าใจบทเรียนดีขึ้น	1	5.00

จากตารางที่ 12 จะเห็นว่าครูจำนวนมากถึงร้อยละ 60.00 ที่มีความรู้สึกว่ามีประสิทธิภาพในการสอน นักเรียนจะมีความสนใจต่อการสอนของครูมากขึ้น ครูจำนวนร้อยละ 40.00 มีความรู้สึกที่นักเรียนมีความกระตือรือร้นในบทเรียนขึ้น และมีครูจำนวนร้อยละ 5.00 ที่รู้สึกได้ถึงแม้จะใช้อุปกรณ์แต่นักเรียนก็แสดงความเบื่อหน่าย

ตารางที่ 13 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดหาและการใช้อุปกรณ์การสอนวิชาศีลธรรม

ปัญหาและอุปสรรคเรื่องอุปกรณ์การสอน	จำนวน	ร้อยละ
อุปกรณ์การสอนของโรงเรียนมีน้อย	9	45.00
สถานที่และบรรยากาศไม่อำนวยให้ใช้อุปกรณ์	4	20.00
ไม่มีอุปกรณ์ในโรงเรียนเลย	6	30.00
ต้องจ่ายเงินส่วนตัวในการใช้อุปกรณ์	14	70.00
ทำให้สอนซ้ำไม่ทันหลักสูตร	1	5.00
ไม่มีปัญหา	3	15.00

จากตารางที่ 13 จะเห็นว่ามีความถี่จำนวนมากที่สุดคือ ร้อยละ 70.00 ที่มีปัญหาและอุปสรรคในการใช้อุปกรณ์การสอน เพราะจะต้องจ่ายเงินส่วนตัว รองลงมาคือร้อยละ 45.00 ที่มีปัญหาค่าอุปกรณ์เพราะโรงเรียนมีอุปกรณ์น้อย และครูร้อยละ 30.00 ที่มีปัญหามากเพราะโรงเรียนไม่มีอุปกรณ์การสอนสำหรับวิชานี้เลย ส่วนครูที่ไม่มีปัญหาค่าการใช้อุปกรณ์มีเพียงร้อยละ 15.00 เท่านั้น

จากการสำรวจครู 20 คน ว่าสอนวิชาศีลธรรมในชั้นอาชีวศึกษาชั้นสูงทันตามหลักสูตรหรือไม่ ปรากฏว่าครูส่วนใหญ่ คือ 15 คน จาก 20 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 ที่สอนทันหลักสูตร ส่วนครูที่สอนไม่ทันหลักสูตรมี 5 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00

สาเหตุที่ครูสอนไม่ทันตามหลักสูตรครูให้เหตุผลว่า

1. ครูเองต้องทำหลายหน้าที่ จึงทำให้เสียเวลาในการสอนเพราะงานในหน้าที่อื่นไม่เสร็จ จึงเอาเวลาสอนไปทำงานหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมายให้เช่น ชุกรการ สารบรรณ และควบคุมการก่อสร้างอาคารเรียน
2. การสอนวิชาศีลธรรมต้องอธิบายเข้าไปเข้ามาเพราะเนื้อหายาก จึงทำให้สอน

ไปไคซา

3. เวลาที่กำหนดให้สอนมีน้อยเกินไป
4. วัดผลภายในชั่วโมงน้อย

ตารางที่ 14 กำหนดเวลาวัดผลของวิชาศีลธรรม

กำหนดเวลาการวัดผลวิชาศีลธรรม	จำนวน	ร้อยละ
ก่อนขึ้นบทเรียนใหม่ทุกครั้ง	2	10.00
หลังจากจบบทเรียนแล้ว	10	50.00
ทุกครั้งที่สอนจบในแต่ละชั่วโมง	4	20.00
ในระหว่างที่กำลังเรียนหรือทำกิจกรรม	2	10.00
เฉพาะเวลาสอบตามที่โรงเรียนกำหนด	15	75.00
เกือบทุกครั้งเป็นอย่างน้อย	1	5.00
เมื่อเห็นว่านักเรียนไม่สนใจ	1	5.00

จากตารางที่ 14 จะเห็นว่า การกำหนดเวลาวัดผลวิชาศีลธรรมส่วนใหญ่ครูจะวัดผลเฉพาะเวลาสอบตามที่โรงเรียนกำหนดคือมีครู 15 คน จาก 20 คน เห็นด้วยกับข้อนี้คิดเป็นร้อยละ 75.00 ส่วนการวัดผลย่อย ๆ เช่น ก่อนขึ้นบทเรียนใหม่ หรือเกือบทุกครั้งมีครูทำกันเป็นส่วนน้อยคือประมาณร้อยละ 10.00 และ ร้อยละ 5.00 เท่านั้น

ตารางที่ 15 ความมุ่งหมายในการวัดผลวิชาศีลธรรม

ความมุ่งหมายในการวัดผลวิชาศีลธรรม	จำนวน	ร้อยละ
เพื่อเก็บคะแนนตามระเบียบของโรงเรียน	15	75.00
เพื่อวัดประสิทธิภาพในการเรียนของนักเรียน	15	75.00
เพื่อให้ทราบว่าสอนไปได้ผลตามวัตถุประสงค์ที่ครูตั้งไว้หรือไม่	10	50.00
เพื่อต้องการทราบถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน	6	30.00
เพื่อวัดความจำของเนื้อหาที่เรียนมา	16	80.00

จากตารางที่ 15 จะเห็นว่าครูจำนวน 16 คน จาก 20 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 ที่มีความมุ่งหมายในการวัดผลเพื่อวัดความจำของเนื้อหาที่เรียนมา ส่วนรองลงมา มีครูคิดเป็นร้อยละ 75.00 ที่มีความมุ่งหมายในการวัดผลเพื่อที่จะเก็บคะแนนตามระเบียบของโรงเรียน และเพื่อวัดประสิทธิภาพในการเรียนของนักเรียน ส่วนครูจำนวนร้อยละ 50.00 วัดผลเพื่อให้ทราบว่าสอนไปได้ตามวัตถุประสงค์ที่ครูตั้งไว้หรือไม่

ตารางที่ 16 ความสำคัญของคะแนนวิชาศีลธรรม

ความสำคัญของคะแนนวิชาศีลธรรม	จำนวน	ร้อยละ
เท่ากับวิชาอื่น ๆ	11	55.00
น้อยกว่าวิชาอื่น	7	35.00
มากกว่าวิชาอื่น	2	10.00

จากตารางที่ 16 จะเห็นว่าครู 11 คน จาก 20 คน คิดเป็นร้อยละ 55.00 ที่เห็นว่าวิชาศีลธรรมมีความสำคัญเท่ากับวิชาอื่น ๆ แต่ที่เห็นว่าคะแนนวิชาศีลธรรมมากกว่าวิชาอื่นมี 2 คน จาก 20 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 ส่วนครูที่เห็นว่าคะแนนวิชาศีลธรรมน้อยกว่าวิชาอื่นมี 7 คน จาก 20 คน คิดเป็นร้อยละ 35.00

ตารางที่ 17 ปัญหาการวัดผลวิชาศีลธรรม

ปัญหาการวัดผลวิชาศีลธรรม	จำนวน	ร้อยละ
ยังมีความรู้เรื่องการวัดผลวิชาศีลธรรมน้อย	4	20.00
มีประสบการณ์ในการวัดผลน้อย	3	15.00
ไม่สามารถสร้างแบบทดสอบที่เหมาะสมได้	7	35.00
ขาดวัสดุและอุปกรณ์ที่จะสร้างแบบทดสอบ	5	25.00
มีปัญหาเรื่องการตรวจและการให้คะแนน	1	5.00
ปัญหาค้นห้องเรียน การจัดโต๊ะเรียนไม่เหมาะกับการวัดผล	1	5.00
ไม่มีปัญหา	6	30.00

จากตารางที่ 17 จะเห็นว่าครู 7 คน จาก 20 คน คิดเป็นร้อยละ 35.00 ที่ไม่สามารถสร้างแบบทดสอบที่เหมาะสมได้ ส่วนจำนวนรอง ๆ ลงมาคิดเป็นร้อยละ 25.00 20.00 และ 15.00 ที่ขาดวัสดุและอุปกรณ์ที่จะสร้างแบบทดสอบ ขาดความรู้ในด้านการวัดผลและมีประสบการณ์ในการวัดผลน้อย ส่วนครูจำนวนร้อยละ 30.00 ไม่มีปัญหาในการวัดผลวิชานี้

ตารางที่ 18 วิธีวัดผลวิชาศีลธรรม

วิธีวัดผลวิชาศีลธรรม	จำนวน	ร้อยละ
ใช้แบบทดสอบข้อเขียนเพื่อวัดความรู้จากเนื้อหา	18	90.00
ใช้สังเกตพฤติกรรมและการปฏิบัติของนักเรียน	9	45.00
วัดจากการเขียนรายงานและงานที่มอบให้ทำ	13	65.00
สัมภาษณ์นักเรียนเป็นรายบุคคล	2	10.00
ร่วมมือกับครูอื่นติดตามผลเพื่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน ซึ่งสืบเนื่องมาจากบทเรียน	4	20.00
ติดตามผลเป็นระยะว่านักเรียนได้นำเอาวิชาศีลธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันหรือไม่	7	35.00
อื่น ๆ	-	-

จากตารางที่ 18 จะเห็นว่าครูจำนวน 18 คน จาก 20 คน คิดเป็นร้อยละ 90.00 ที่ใช้แบบทดสอบข้อเขียนเพื่อวัดความรู้จากเนื้อหา รองลงมาครูคิดเป็นร้อยละ 65.00 ที่วัดผลจากการเขียนรายงานและงานที่มอบให้ทำ ส่วนครูจำนวนร้อยละ 20.00 ที่วัดผลโดยการดูการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนซึ่งสืบเนื่องมาจากบทเรียน

ตารางที่ 19 แบบข้อทดสอบที่ใช้วัดผลวิชาศีลธรรม

แบบข้อทดสอบที่ใช้วัดวิชาศีลธรรม	จำนวน	ร้อยละ
แบบปรนัย	-	-
อัตนัย	2	10.00
อัตนัย และ ปรนัย รวมกัน	18	90.00

ตารางที่ 19 จะเห็นว่าครู 18 คน จาก 20 คน คิดเป็นร้อยละ 90.00 ที่ใช้แบบข้อสอบแบบอัตนัย และ ปรนัยรวมกัน ส่วนครูจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 ใช้ข้อสอบอัตนัยแต่เพียงอย่างเดียว ส่วนแบบปรนัยอย่างเดียวไม่มีครูใช้เลย แสดงว่าครูใช้แบบอัตนัยและปรนัยรวมกันเป็นส่วนใหญ่

ตารางที่ 20 คะแนนที่ถือว่าสำคัญในการวัดผลวิชาศีลธรรม

คะแนนที่ถือว่าสำคัญในการวัดผล	จำนวน	ร้อยละ
คะแนนการสอบข้อเขียน	8	40.00
คะแนนข้อเขียนและความประพฤติรวมกัน	12	60.00
คะแนนความประพฤติ	-	-

ตารางที่ 20 จะเห็นว่าครูจำนวน 12 คน จาก 20 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 ที่ถือว่าคะแนนที่สำคัญ คือ คะแนนข้อเขียนและคะแนนความประพฤติรวมกัน ส่วนครูจำนวน ร้อยละ 40.00 ถือว่าคะแนนสอบข้อเขียนเป็นคะแนนที่ถือว่าสำคัญในการวัดผลวิชาศีลธรรม

ข. เรื่องเกี่ยวกับกิจกรรมประมวลการสอนหลักสูตร เนื้อหาและหนังสือแบบเรียน

ตารางที่ 21 สิ่งที่ครูต้องการ เน้นในการสอนศีลธรรม

สิ่งที่ครูต้องการ เน้นในการสอนศีลธรรม	จำนวน	ร้อยละ
เน้นความรู้ในเนื้อหาของวิชาศีลธรรม	8	40.00
เน้นความรู้เกี่ยวกับหลักศาสนาธรรมะต่าง ๆ	6	30.00
เน้นให้เห็นคุณค่าของศาสนาและศีลธรรม	9	45.00
เน้นให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและเกิดแนวคิดที่ถูกต้อง	10	50.00
เน้นที่จะวางพื้นฐานที่ดีทางจิตใจและแนะแนวในการแก้ปัญหาของนักเรียน	7	35.00
เน้นในการปลูกฝังคุณค่าและคุณภาพที่ดีแก่นักเรียน	7	35.00
เน้นให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน	12	60.00
ทุกข้อดังกล่าวแล้วข้างต้น	6	30.00
อื่น ๆ		

จากตารางที่ 21 จะเห็นว่าครูเกินกว่าร้อยละ 50.00 ที่เน้นในการสอนวิชาศีลธรรมเรื่องให้นักเรียนเกิดความเข้าใจถูกต้องและในค่านักเรียนนำความรู้ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน และครูจำนวนร้อยละ 40.00 เน้นค่านเนื้อหา ครูจำนวนร้อยละ 35.00 เน้นในค่านแนะแนวในการให้นักเรียนรู้จักแก้ปัญหา

ตารางที่ 22. ประมาณการสอนวิชาศีลธรรมที่ครูใช้

ประมาณการ สอนวิชาศีลธรรมที่ครูใช้	จำนวน	ร้อยละ
กระทรวงศึกษาธิการ	15	75.00
ผลงานของหมวดสังคมศึกษาได้จัดทำขึ้น	3	15.00
ครูทำขึ้นเอง	4	20.00
อื่น ๆ	-	-

จากตารางที่ 22 จะเห็นว่าครูจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 ที่ใช้ประมาณการสอนวิชาศีลธรรม ของ กระทรวงศึกษาธิการ ส่วนครูร้อยละ 20.00 ใช้ประมาณการสอนที่ครูทำขึ้นเอง และครูจำนวนร้อยละ 15.00 ใช้ประมาณการสอนซึ่งเป็นผลงานของหมวดสังคมศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงการจัดทำประมาณการสอนวิชาศีลธรรมในโรงเรียน ว่าครูผู้สอนวิชาศีลธรรมจะมีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใด โดยได้ให้นักศึกษาตอบของครูโดยประมาณค่าดังนี้

ทุกครั้ง	มีค่าเท่ากับ	3
บางครั้ง	มีค่าเท่ากับ	2
ไม่เคยเลย	มีค่าเท่ากับ	1

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยในการที่ครูมีส่วนร่วมในการจัดทำประมวลวิชาศีลธรรมเป็น 1.35 แสดงว่าครูไม่ค่อยจะได้มีส่วนร่วมในการจัดทำประมวลการสอนวิชาศีลธรรมในโรงเรียน

ตารางที่ 23 ผู้ที่ดำเนินการวางโครงการสอนวิชาศีลธรรมและกิจกรรมเกี่ยวกับการสอน
วิชาศีลธรรม

ผู้วางโครงการสอนวิชาศีลธรรม	จำนวน	ร้อยละ
ตัวท่านเอง	18	90.00
หัวหน้าหมวดสังคมศึกษา	2	10.00
อาจารย์ใหญ่	1	5.00
ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ	1	5.00
คณะกรรมการโรงเรียน	-	-

จากตารางที่ 23 จะเห็นว่าครู 18 คน จาก 20 คน คิดเป็นร้อยละ 90.00
ที่เป็นผู้ดำเนินการวางโครงการสอนวิชาศีลธรรม และกิจกรรมเกี่ยวกับการสอนวิชาศีลธรรมด้วย
ตนเอง ส่วนอาจารย์ใหญ่ และ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการมีบทบาทในการวางโครง-
การสอนวิชานั้นน้อยมาก คือ มีครู 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5 เท่านั้น ที่จะมีอาจารย์ใหญ่และผู้
ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ เข้ามามีส่วนดำเนินการวางโครงการสอนวิชาศีลธรรม

ตารางที่ 24 การลำดับเนื้อหาในการสอน

การลำดับเนื้อหาในการสอน	จำนวน	ร้อยละ
สอนไปตามเนื้อเรื่องของบทเรียนตามลำดับ	14	60.00
เลือกสอนตามความเหมาะสมกับเหตุการณ์	10	50.00
เลือกสอนตามความต้องการ ของนักเรียน	2	10.00
เลือกสอนตามที่ทันต้องการ	7	35.00

จากตารางที่ 24 จะเห็นว่าครูศิลปกรรม 14 คน จาก 20 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 ที่สอนไปตามเนื้อเรื่องของบทเรียนตามลำดับ ครูจำนวนร้อยละ 50.00 ที่เลือกสอนตามความเหมาะสมกับเหตุการณ์ ส่วนครูเพียงร้อยละ 10.00 เท่านั้นที่สอนตามความต้องการ ของนักเรียน

หนังสือแบบเรียนวิชาศิลปกรรมที่ครูใช้ในการสอนอยู่ขณะนี้คือ แบบเรียนของกรมวิชาการ เป็นแบบเรียนสังคัมศึกษา วิชาศิลปกรรม ประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย ครูใช้หนังสือเล่มนี้ถึง 15 คน จาก 20 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 ส่วนครูที่เหลืออีก 5 คน ใช้หนังสือแบบเรียนวิชาศิลปกรรมชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของ นาย แปลก สนธิรักษ์ คิดเป็นร้อยละ 25.00

ตารางที่ 25 ประเภทของหนังสืออ่านเพื่อประกอบวิชาศีลธรรมที่ครูใช้

ประเภทหนังสือที่ครูอ่านประกอบวิชาศีลธรรม	จำนวน	ร้อยละ
เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาและหลักธรรมะ	17	85.00
รายงานการประชุมและสัมมนาครูวิจัยศึกษา	11	55.00
ตำนาน และ นิทานพื้นเมือง	4	20.00
นิทานทางธรรม และ นิยาย	7	35.00
หนังสือที่ระลึกและอนุสรณ์ต่าง ๆ	13	65.00
อื่น ๆ ทั้งกล่าวไวข้างล่าง	3	15.00

จากตารางที่ 25 จะเห็นว่าหนังสือที่ครูจำนวนมากที่สุดจำนวน 17 คน จาก 20 คน คิดเป็นร้อยละ 85.00 อ่านประกอบการสอนวิชาศีลธรรมคือหนังสือเกี่ยวกับพุทธศาสนาและหลักธรรม และครูจำนวนเกินกว่า ร้อยละ 50.00 ที่เลือกอ่านหนังสือรายงานการประชุมและสัมมนาครูวิจัยศึกษา หนังสืออื่นนอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว ครูได้ชี้แจงหนังสือที่ใช้สอนประกอบการสอนวิชาศีลธรรมดังนี้ คือ

1. หนังสือมารยาทไทย
2. หนังสือของมหามกุฏราชวิทยาลัย
3. หนังสือของพระเทพสิทธิมนี

แบบเรียนวิชาศีลธรรมเล่มอื่น ไม่ใช่ที่ใช้ประจำปี

1. ปิ่น มุทุกันต์
2. พุทธศาสนิกชน
3. ปัจจุบันนันทิกชน
4. เจริญ ชัยชนะ

5. เสน่ห์ ศรีมงคล
6. อนุสารจริยศึกษา, กองเผยแพร่การศึกษา
7. วารสารของพุทธสมาคมแห่งประเทศไทย
8. หนังสือหลักสูตรของวัดปากน้ำภาษีเจริญ

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจำนวนหนังสือเกี่ยวกับศีลธรรมในห้องสมุดของโรงเรียนว่ามี
 มากน้อยเพียงใด ที่จะใช้สำหรับประกอบการค้นคว้าเพื่อการสอนศีลธรรม โดยได้ประมาณ
 ค่าคำตอบเป็น

มากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5
มาก	มีค่าเท่ากับ	4
ปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3
น้อย	มีค่าเท่ากับ	2
ไม่มีเลย	มีค่าเท่ากับ	1

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยน้ำหนักของคำตอบเรื่องหนังสือศีลธรรมในห้อง
 สมุดของโรงเรียนมีค่าเป็น 2.55 แสดงว่าในห้องสมุดของโรงเรียนมีหนังสือเกี่ยวกับวิชาศีล
 ธรรมมีน้อย

ตารางที่ 26 ปัญหาและอุปสรรคในการค้นคว้าและการใช้หนังสือประกอบการสอนศิลปกรรม

ปัญหาและอุปสรรคในการจะใช้หนังสือประกอบการสอนศิลปกรรม	จำนวน	ร้อยละ
ไม่รู้ชื่อหนังสือจึงค้นไม่ได้	1	5.00
มีหนังสือไม่มากพอที่จะศึกษาค้นคว้า	7	35.00
ไม่มีเวลา	6	30.00
ไม่ทราบแหล่ง	2	10.00
ไม่ได้รับคำแนะนำจากหัวหน้าหมวด	-	-
หนังสือแบบเรียนมีอยู่เพียงพอแล้ว	1	5.00
ไม่มีปัญหา	9	45.00

จากตารางที่ 26 จะเห็นว่าครู 9 คน จาก 20 คน คิดเป็นร้อยละ 45.00 เป็นผู้ไม่มีปัญหาและอุปสรรคในด้านการค้นคว้าและการใช้หนังสือประกอบการสอนวิชาศิลปกรรม ส่วนครูร้อยละ 35.00 และ 30.00 มีปัญหาในด้านมีหนังสือไม่เพียงพอที่จะค้นคว้า และมีเวลาไม่เพียงพอที่จะค้นคว้า ส่วนครูเพียงร้อยละ 10.00 เท่านั้นที่ไม่ทราบแหล่งที่จะศึกษาค้นคว้าหนังสือประกอบการสอนศิลปกรรม

อื่น ๆ นอกจากที่กล่าวมานี้ครูชี้แจงมาว่าไม่รู้เรื่องภาษาบาลี ต้องการความรู้ภาษาบาลีเพิ่มเติม

ในโรงเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูงที่คอบแบบสอบถามมาทั้ง 16 แห่ง มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรทางด้านที่จะส่งเสริมศิลปกรรมจรรยาบาง บางแห่งก็ไม่มี

ครู 12 คน จาก 20 คน บอกว่ามีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรทางด้านส่งเสริมศิลปกรรมจรรยา คิดเป็นร้อยละ 60.00

ครู 8 คน จาก 20 คน บอกว่าไม่มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรทางบ้านส่งเสริม
ศีลธรรมจรรยาเลย คิดเป็นร้อยละ 40.00

ตารางที่ 27 ลักษณะการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรส่งเสริมศีลธรรมจรรยา

ชนิดของกิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ
ชุมนุมพุทธศาสนาและประเพณีไทย	8	40.00
ชุมนุมจริยศึกษา	7	35.00
ชุมนุมวัฒนธรรม	3	15.00
ชุมนุมยุวพุทธ	3	15.00

จากตารางที่ 27 จะเห็นว่าครูจำนวน 8 คน จาก 20 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00
ที่จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในรูปชุมนุมพุทธศาสนาและประเพณีไทย ครูจำนวนร้อยละ 35.00
จัดกิจกรรมในรูปชุมนุมจริยศึกษา ส่วนครูจำนวนร้อยละ 15.00 จัดในรูปชุมนุมวัฒนธรรมและ
ชุมนุมยุวพุทธ

ตารางที่ 28 ชนิดของกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมศีลธรรมจรยา

ชนิดของกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมศีลธรรมจรยา	จำนวน	ร้อยละ
เชิญวิทยากรมาบรรยาย	17	85.00
จัดให้มีปาฐกถา โต้วาที อภิปราย	5	25.00
ฉายภาพยนตร์ สไลด์ फिल्मสตริป	3	15.00
ทัศนศึกษา	8	40.00
จัดทำเอกสาร	8	40.00
แสดงละครในงานรื่นเริงประจำปีของโรงเรียน	3	15.00
จัดพิธีกรรมในวันสำคัญทางพุทธศาสนา	15	75.00
จัดประกวดคำประพันธ์ เรียงความเกี่ยวกับศีลธรรม คติสอนใจ	3	15.00

จากตารางที่ 28 จะเห็นว่าครูเกินกว่าร้อยละ 70.00 ที่เห็นด้วยกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมศีลธรรมจรยาในเรื่องเชิญวิทยากรมาบรรยาย จัดพิธีกรรมในวันสำคัญทางพุทธศาสนา ส่วนกิจกรรมที่ครูจำนวนน้อยคิดเป็นร้อยละ 15.00 คือการฉายภาพยนตร์ สไลด์ फिल्मสตริป และ การแสดงละคร

ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงความสนใจในกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักเรียนโดยคิดค่าประมาณน้ำหนักของคำตอบดังนี้

มากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5
มาก	มีค่าเท่ากับ	4
ปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3
น้อย	มีค่าเท่ากับ	2
น้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1

จากผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยของน้ำหนักคำตอบในเรื่องความสนใจในกิจกรรมของนักเรียนมีค่าเป็น 3.05 แสดงว่านักเรียนให้ความสนใจในกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดขึ้นอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น

ภาค 3 เกี่ยวกับความคิดเห็นของครูอาจารย์ผู้สอนวิชาศีลธรรมและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอนวิชาศีลธรรมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ตารางที่ 29 เวลาที่เหมาะสมที่จะสอนศีลธรรมมากที่สุด

เวลาที่เหมาะสมที่จะสอนศีลธรรม	จำนวน	ร้อยละ
เช้า	16	80.00
บ่าย	-	-
ทุกเวลา	4	20.00

จากตารางที่ 29 จะเห็นว่าครู 16 คน จาก 20 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 ที่เห็นว่าเวลาที่เหมาะสมที่จะสอนวิชาศีลธรรมคือ เวลาเช้า ส่วนครูร้อยละ 20.00 เห็นว่าวิชาศีลธรรมสามารถสอนได้ทุกเวลา

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงระยะเวลาที่กำหนดให้สอนวิชาศีลธรรมอยู่ในขณะนี้ว่าเหมาะสมหรือมากน้อยเพียงใด โดยคิดค่าประมาณน้ำหนักคำตอบดังนี้

มากเกินไป	มีค่าเท่ากับ	3
เหมาะสมแล้ว	มีค่าเท่ากับ	2
น้อยเกินไป	มีค่าเท่ากับ	1

ครู 16 คน จาก 20 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 ที่เห็นว่าเวลาที่กำหนดให้สอน มีน้อยเกินไป ส่วนครู 4 คน จาก 20 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 มีความคิดเห็นว่าเวลาที่กำหนดให้สอนนั้นเหมาะสมแล้ว

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบของครู เรื่องเวลาที่กำหนดให้สอน มีค่าเป็น 1.2 เท่านั้น แสดงว่าเวลาที่กำหนดให้สอนวิชาศีลธรรมอยู่ในขณะนี้ มีน้อยเกินไป

ตารางที่ 30 ประโยชน์ของการใช้อุปกรณ์ในการสอนวิชาศีลธรรม

ประโยชน์ของการใช้อุปกรณ์ในการสอนศีลธรรม	จำนวน	ร้อยละ
ช่วยให้นักเรียนกระตือรือร้นในบทเรียนมากขึ้น	11	55.00
ช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนดีขึ้น	10	50.00
ช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนขึ้นบ้าง	5	25.00
ช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนดีขึ้นแต่เสียเวลา	14	70.00
ไม่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนดีขึ้นเลย	8	40.00
อื่น ๆ	1	5.00

จากตารางที่ 30 จะเห็นว่าครูเกินกว่าร้อยละ 50.00 ที่แสดงความคิดเห็นเรื่องประโยชน์ของการใช้อุปกรณ์ในการสอนวิชาศีลธรรมว่ามีประโยชน์คือ

1. ช่วยให้นักเรียนกระตือรือร้นในบทเรียนมากขึ้น
2. ช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนดีขึ้น
3. ช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนดีขึ้นแต่เสียเวลา

มีครูประมาณร้อยละ 40.00 ที่แสดงความคิดเห็นว่าจะใช้อุปกรณ์ในการสอนวิชาศีลธรรมแต่ก็ไม่ได้ช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนดีขึ้นเลย

ส่วนความคิดเห็นอื่น ๆ ครูผู้สอนวิชาศีลธรรม 1 คน จาก 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00 ที่บอกว่าถึงแม้จะใช้อุปกรณ์หรือไม่ใช้อุปกรณ์การสอนในวิชาศีลธรรม นักเรียนก็ไม่สนใจที่จะเรียนวิชาศีลธรรม

ตารางที่ 31 ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาศีลธรรมในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับหลักสูตร	จำนวน	ร้อยละ
ครอบคลุมความมุ่งหมายที่ตั้งไว้แล้ว	6	30.00
ครอบคลุมเนื้อหามากกว่าเวลาที่กำหนดให้	9	45.00
เรียงลำดับความยากง่ายเหมาะสมแล้ว	8	40.00
ไม่เหมาะสมกับชั้นเรียน	2	10.00
คลุมเครือ	1	5.00
เขียนไว้ชัดเจนดีแล้ว	5	25.00
ไม่สัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตประจำวัน	3	15.00

จากตารางที่ 31 จะเห็นว่าครูมากกว่าร้อยละ 40.00 ที่มีความคิดเห็นว่าหลักสูตรวิชาศีลธรรมในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเกี่ยวกับเนื้อหาและหลักสูตรว่า ครอบคลุมเนื้อหา มากกว่าเวลาที่กำหนดให้สอน และมีความคิดเห็นว่าการเรียงลำดับเนื้อหาตามความยากง่ายเหมาะสมแล้ว ส่วนครูร้อยละ 5.00 ที่มีความคิดเห็นว่าเนื้อหาคลุมเครือ และครูร้อยละ 15.00 ที่เห็นว่าเนื้อหาไม่สัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตประจำวัน

ครูผู้สอนมีความคิดเห็นในค่านพุทธสาวกที่นำมาให้นักเรียนได้ศึกษาประวัติเห็นว่าเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมอย่างไร ครูส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 80.00 เห็นด้วยว่าเหมาะสมโดยอ้างเหตุผลว่า

1. จะให้นักเรียนได้รู้แบบอย่างพระสงฆ์ที่จริง ๆ เป็นตัวอย่าง
2. นักเรียนนับถือพุทธศาสนาควรจะได้รู้เรื่องพุทธสาวกที่สำคัญ ๆ
3. ให้นักเรียนได้ทราบถึงพุทธประวัติอย่างแท้จริง

ส่วนครู 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 เห็นว่าพุทธสาวกที่นำมาให้นักเรียนได้ศึกษาประวัตินั้นไม่เหมาะสมนัก โดยให้เหตุผลว่า

1. เรื่องในหนังสือแบบเรียนไม่ละเอียดและไม่ถูกต้องนัก
2. เป็นเหตุการณ์ที่ไกลเกินไปที่นักเรียนจะนึกภาพพจน์ที่แท้จริงได้
3. ควรจะแยกประวัติของพุทธสาวกมาศึกษาให้ดั่งแท้ และแยกออกมาเรียนจากพุทธประวัติ

ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงหนังสือที่ใช้ประกอบการสอนวิชาศีลธรรมว่ามีมากน้อยเพียงไร โดยใช้ค่าประมาณน้ำหนักคำตอบของครูเป็นดังนี้

มาก	มีค่าเท่ากับ	4
ปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3
น้อย	มีค่าเท่ากับ	2
น้อยมาก	มีค่าเท่ากับ	1

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบเกี่ยวกับหนังสือที่ใช้ประกอบการสอนวิชาศีลธรรมมีค่าเป็น 2.85 แสดงว่า หนังสือที่ใช้ประกอบการสอนวิชาศีลธรรมในปัจจุบันนี้มีค่อนข้างน้อย

ตารางที่ 32 ความคิดเห็นของครูในการแก้ปัญหาเมื่อสอนไม่ทันหลักสูตร

ความคิดเห็นของครูในการแก้ปัญหาเมื่อสอนไม่ทันหลักสูตร	จำนวน	ร้อยละ
ตัดเนื้อหาที่เหลือทิ้งไปและไม่ออกข้อสอบ	-	-
อธิบายให้ฟังอย่างย่อ ๆ	17	85.00
นำตอนที่ออกข้อสอบมาอธิบายให้ฟัง	1	5.00
ให้นักเรียนไปอ่านและทำความเข้าใจเอาเอง	11	55.00
ให้นักเรียนไปอ่านเป็นการบ้านและนำข้อสงสัยมาถามครู	12	60.00
อื่น ๆ คือ ย่อ	2	10.00

จากตารางที่ 32 จะเห็นว่าครูจำนวน 17 คน จาก 20 คน คิดเป็นร้อยละ 85.00 ที่แก้ปัญหการสอนไม่ทันหลักสูตร โดยการอธิบายให้ฟังอย่างย่อ ๆ รองลงมาคือคิดเป็นร้อยละ 60.00 ที่แก้ปัญหโดยให้นักเรียนไปอ่านเป็นการบ้านและนำข้อสงสัยมาถามครู และมีครูคิดเป็นร้อยละ 55.00 ที่แก้ปัญหการสอนไม่ทันโดยการให้นักเรียนไปอ่านและทำความเข้าใจเอาเอง

ส่วนวิธีแก้ปัญหอื่น ๆ ของครูก็คือการให้นักเรียนไปอ่านและย่อความมาส่งครู แต่มีครูเพียงจำนวนร้อยละ 5.00 เท่านั้น

ตารางที่ 33 ความคิดเห็นของครูเรื่องข้อบกพร่องของหลักสูตรวิชาศีลธรรมที่ใช้กันอยู่ในขณะนี้

ข้อบกพร่องของหลักสูตรวิชาศีลธรรม	จำนวน	ร้อยละ
เนื้อหาไม่มากเกินไปกว่าที่จะจัดกิจกรรมให้เหมาะสมได้	5	25.00
เนื้อหายากเกินกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	2	10.00
หลักสูตรและคะแนนไม่สัมพันธ์กัน	9	45.00
หลักสูตรและเวลาเรียนไม่สัมพันธ์กัน	10	50.00
หลักสูตรไม่สัมพันธ์กับการนำมาปฏิบัติ	4	20.00
ไม่มีข้อบกพร่อง	4	20.00

จากตารางที่ 33 จะเห็นว่าครู 10 คน จาก 20 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ที่เห็นว่าหลักสูตรและเวลาเรียนไม่สัมพันธ์กัน และอีกร้อยละ 45 ที่เห็นว่าหลักสูตรและคะแนนไม่สัมพันธ์กัน แสดงว่าหลักสูตรวิชาศีลธรรมในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนอาชีวศึกษามีข้อบกพร่องมากเอยตามตารางที่ 33 นี้

ตารางที่ 34 แหล่งที่มาของข้อทดสอบเพื่อวัดผล

ความคิดเห็นของครู	จำนวน	ร้อยละ
ผู้สอนออกเอง	14	70.00
หัวหน้าหมวดศึกษาศาสตร์ออกให้	6	30.00
คณะกรรมการ โรงเรียนออกให้	-	-
ออกโดยคณะกรรมการกระทรวง	5	25.00
ข้อสอบปีก่อน ๆ	-	-

จากตารางที่ 34 จะเห็นว่าครูผู้สอนวิชาศีลธรรม ร้อยละ 70.00 ที่ออกข้อสอบวิชาศีลธรรมเพื่อวัดผลเอง ส่วนหัวหน้าหมวดมีเพียง ร้อยละ 30.00 ที่เป็นผู้ออกข้อสอบให้วัดผล แสดงว่าครูผู้สอนวิชาศีลธรรมส่วนมากเป็นผู้ออกข้อสอบเอง ในการวัดผลนักเรียน

ตารางที่ 35 สิ่งที่ครูจะแก้ไขนักเรียนหลังจากการวัดผลแล้ว

สิ่งที่ครูต้องการแก้ไขนักเรียน	จำนวน	ร้อยละ
เนื้อหา	5	25.00
พฤติกรรม	11	55.00
ทัศนคติ	11	55.00
ปัญหาส่วนตัว	1	5.00

จากตารางที่ 35 จะเห็นว่าครูจำนวนร้อยละ 55.00 ที่ต้องการจะแก้ไขนักเรียนในด้านพฤติกรรมและทัศนคติหลังจากการวัดผลวิชาศีลธรรมแล้ว และครูจำนวนร้อยละ 25.00 ที่ต้องการจะแก้ไขด้านเนื้อหาวิชาศีลธรรม

ตารางที่ 36 สิ่งที่ครูต้องการความช่วยเหลือในการอบรมครูและนิเทศการศึกษา

สิ่งที่ครูต้องการความช่วยเหลือ	จำนวน	ร้อยละ
ต้องการเนื้อหาวิชาเพิ่มเติม	6	30.00
ปรับปรุงวิธีสอนและกิจกรรมการสอน	15	75.00
วิธีการใช้และสร้างอุปกรณ์การสอน	7	35.00
แนะนำหนังสืออุเทศ	7	35.00
การสร้างและใช้แบบวัดผลข้อสอบ	7	35.00
ความช่วยเหลือต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว	3	15.00

จากตารางที่ 36 จะเห็นว่าครูร้อยละ 75.00 ที่ต้องการจะปรับปรุงวิธีสอน และกิจกรรมการสอน ในการอบรมครู และการนิเทศการศึกษา ครูจำนวนร้อยละ 35.00 ที่ต้องการความช่วยเหลือในด้านวิธีการใช้และการสร้างอุปกรณ์การสอน แนะนำหนังสืออุเทศ และการสร้างและใช้แบบวัดผลข้อสอบ

ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงความต้องการของครูในเรื่องความต้องการที่จะเพิ่มพูนความรู้ในด้านการสอนวิชาศีลธรรมโดยมีการอบรมหรือนิเทศการศึกษาหรือไม่ ปรากฏว่าครู 18 คน จาก 20 คน คิดเป็นร้อยละ 90 ที่ต้องการจะให้มีการอบรมและนิเทศทางวิชาศีลธรรม โดยให้เหตุผลว่าเพื่อจะนำความรู้ที่ได้ไปเพิ่มพูนความรู้เดิม ซึ่งมีอยู่น้อยและขาดแหล่งที่จะไปค้นคว้าและจะได้อบรมปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น

ส่วนครูอีก 2 คน จาก 20 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 ที่ไม่ต้องการอบรมหรือนิเทศวิชาศีลธรรมเพราะครูสามารถจะอ่านหนังสือเพิ่มพูนความรู้เองได้ และยังอ่านหนังสือวิธีสอนเพื่อไปปรับปรุงวิธีสอนเองได้เช่นกัน

ตารางที่ 37 เวลาที่ครูต้องการให้อบรมและนิเทศการศึกษา

เวลาที่ครูต้องการอบรม	จำนวน	ร้อยละ
เทอมละครั้ง	11	55.00
ปีละครั้ง	7	35.00
นาน ๆ ครั้ง	2	10.00

จากตารางที่ 37 จะเห็นว่า มีครูจำนวน ร้อยละ 55.00 ที่ต้องการให้มีการอบรมและนิเทศการศึกษาเทอมละครั้ง และครูจำนวนร้อยละ 35.00 ที่อยากให้มีการอบรมและนิเทศเพียงปีละครั้ง ส่วนครูจำนวนร้อยละ 10.00 เท่านั้นที่ต้องการให้มีการอบรมนาน ๆ ครั้ง

ตารางที่ 38 ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการปกครองชั้นที่สี่

ความคิดเห็นของครู	จำนวน	ร้อยละ
เป็นการฝึกฝนทางค่านระเบียบวินัย	17	85.00
เป็นการฝึกฝนให้นักเรียนรู้จักควบคุมตนเอง	13	65.00
ครูสามารถจัดความประพฤติที่ไม่ดีของนักเรียนได้	9	45.00
เป็นการฝึกนิสัยนักเรียนให้รู้จักกาลเทศะ	15	75.00
อื่น ๆ	-	-

จากตารางที่ 38 จะเห็นว่าครู 17 คน จาก 20 คน คิดเป็นร้อยละ 85.00 ที่คิดว่าการปกครองชั้นที่สี่เป็นการฝึกฝนทางค่านระเบียบวินัย ครูร้อยละ 75.00 ที่คิดเห็นว่าการปกครองชั้นที่สี่ยังเป็นการฝึกนิสัยนักเรียนให้รู้จักกาลเทศะอีกด้วย และครูร้อยละ 65.00 ที่คิดว่าการปกครองชั้นที่สี่เป็นการฝึกฝนให้นักเรียนรู้จักควบคุมตนเอง แสดงว่าการปกครองชั้นที่สี่เป็นการฝึกฝนนักเรียนในทางที่ดี

ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงความรู้ในวิชาศีลธรรมที่จะสอนนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ใด โดยได้ประมาณค่านำหนักคำตอบดังนี้

ดีมาก	มีค่าเท่ากับ	4
ดี	มีค่าเท่ากับ	3
ปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	2
ต้องการความรู้เพิ่มเติม	มีค่าเท่ากับ	1

จากการวิเคราะห์ผลปรากฏว่า ครูเพียง 1 คน ที่ประมาณความรู้ตนเองว่าอยู่ในเกณฑ์ดีมาก อยู่ในเกณฑ์ดี 4 คน ปานกลาง 7 คน และ ครูที่คิดว่าตนเองยังต้องการความรู้เพิ่มเติมอีก 10 คน คิดค่าเฉลี่ยของน้ำหนักคำตอบในเรื่องความรู้ในวิชาศีลธรรมที่จะสอน

นักเรียนมีค่าเป็น 1.2 แสดงว่าความรู้ในวิชาศีลธรรมของครูที่จะใช้สอนนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ที่ต้องการความรู้เพิ่มเติมอีก

ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงความต้องการที่ครูจะปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาศีลธรรมถ้าหากมีโอกาสจะปรับปรุงตามลำดับดังนี้

1. หลักสูตรและประมวลการสอน
2. วิธีการสอน
3. หนังสือแบบเรียน
4. วัสดุ
5. อุปกรณ์การสอน
6. หนังสืออ่านประกอบ
7. สิ่งอื่น ๆ ที่ครูต้องการจะปรับปรุงคือ เพิ่มเวลาเรียนให้เหมาะสมกับหลักสูตร และเนื้อหาวิชาควรจะได้เน้นถึงการนำมาใช้ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

ปัญหาและอุปสรรคในการสอนวิชาศีลธรรม

ปัญหาและอุปสรรคอื่น ๆ ที่ครูสอนวิชาศีลธรรมในโรงเรียนอาชีวศึกษาประสบนอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว อาจจะมีประมวลได้ดังนี้ คือ

1. ผู้บริหารทางการศึกษา เช่น อาจารย์ใหญ่ ผู้จัดการ โรงเรียน ยังไม่คำนึงถึงความสำคัญของวิชานี้ จึงไม่ได้ให้ความสนับสนุนเท่าที่ควร
2. ปัญหาเกี่ยวกับตัวครูผู้สอน
  - ก. ปัญหาเรื่องเวลา ครูผู้สอนวิชาศีลธรรมไม่มีเวลาเตรียมการสอนและติดตามดูความประพฤติของนักเรียนอย่างใกล้ชิดเพราะ
    1. ครูต้องสอนหลายวิชา
    2. มีงานพิเศษซึ่งทางโรงเรียนมอบให้ทำเช่นงานธุรการ งานคุมการก่อสร้างอาคารเรียน

3. ครูต้องไปศึกษาต่อในเวลาเย็น เพื่อความก้าวหน้าของตนเอง

ข. ความสามารถของครู เนื่องจากครูไม่มีความรู้ดีพอในวิชาศีลธรรมจึงไม่สามารถจะสอนให้นักเรียนเข้าใจได้ และครูบางคนต้องมาสอนวิชาศีลธรรมเนื่องจากไม่ถนัดที่จะสอนวิชาอื่นเลย เมื่อมาสอนวิชาศีลธรรมก็สอนอย่างไม่ถนัดเช่นเคย ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารเห็นว่าวิชาศีลธรรมเป็นวิชาง่าย ๆ อ่านจากตำราก็พอแล้ว ครูผู้สอนที่ไม่มีความสามารถในการสอนวิชานี้จึงมีปัญหาในการสอนมาก

3. ผู้ปกครอง เนื่องจากผู้ปกครองมองเห็นว่าในโรงเรียนอาชีวศึกษาวิชาที่สำคัญก็คือวิชาชีพเท่านั้น ส่วนเรื่องวิชาศีลธรรมไม่ได้นำไปประกอบอาชีพดังนั้นผู้ปกครองจึงละเลยหน้าที่ที่จะเอาใจใส่ทวนชั้นนักเรียนในปกครองในเรื่องความประพฤติ จรรยา มารยาท เพราะถือว่าไม่สำคัญเท่าวิชาชีพเฉพาะ

4. นักเรียน ไม่มีความสนใจที่จะเรียนในวิชานี้เลย เพราะ

1. มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาศีลธรรมเห็นว่าเป็นวิชาที่ล้าสมัยไม่ได้รับประโยชน์ และถึงแม้จะไม่เรียนก็สอบได้เพราะมีคะแนนน้อยและวิชาศีลธรรมไม่ได้เป็นวิชาหลัก เช่น วิชาชีพ

2. วิชาศีลธรรมเป็นเรื่องนามธรรมเข้าใจยากเช่น เรื่องความดี ความชั่ว เข้าใจได้ยากนักเรียนจึงไม่อยากเรียน

3. มีนักเรียนเป็นจำนวนมากในแต่ละห้องเรียนจึงมีปัญหายากในการที่ครูจะจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้รวมอย่างทั่วถึง

5. เวลาสอนวิชาศีลธรรมที่หลักสูตรกำหนดให้มีน้อยเกินไป ครูผู้สอนจึงเร่งสอนเนื้อหาให้ได้ครบตามหลักสูตร เพื่อให้นักเรียนได้เรียนจบเท่านั้น

6. อุปกรณ์การสอนวิชาศีลธรรมมีอยู่น้อย ประกอบกับเวลาที่ครูจะจัดทำอุปกรณ์มีน้อย เพราะครูต้องทำงานอื่นควบคู่กันแล้ว และสถานที่ที่จะใช้อุปกรณ์ในโรงเรียนอาชีวศึกษาไม่อำนวยให้ เช่น มีภาพยนตร์ สไลด์ ก็ไม่มีเครื่องฉาย ห้องฉาย ดังนั้น เมื่อไม่มีอุปกรณ์เข้าช่วยครูก็มีปัญหาในการสอนวิชาศีลธรรมมาก

7. ปัญหาเกี่ยวกับสภาพของสังคมในปัจจุบัน เนื่องจากสังคมในปัจจุบันเน้นคุณค่าไปในวัตถุมากกว่าทางก้นจิตใจ แต่เรื่องศาสนา วัฒนธรรม เป็นเรื่องเกี่ยวกับจิตใจ ดังนั้นเมื่อสังคมในปัจจุบันมีความสนใจเฉพาะแต่วัตถุเท่านั้นตามแบบอย่างคุณค่าชาวตะวันตก สิ่งเหล่านี้ก็ได้เป็นแบบอย่างให้นักเรียนว่า วัตถุ มีความสำคัญที่สุด เช่น คนรวยจะเป็นคนที่ได้รับความนับถือและยอมรับในสังคม แต่คนที่ยากจนและเป็นคนดีจะไม่มีการเกียรติหรือชื่อเสียงคนร่ำรวยนักเรียนจึงรับความเชื่ออย่างนี้มาจากสังคมโดยยึดมั่นในวัตถุเท่านั้น

ขอเสนอแนะในการ ชักปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงการสอนวิชาศีลธรรมให้เป็นที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์กับการนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตของนักเรียนมีดังนี้

1. ผู้บริหารการศึกษาควรจะได้ให้ความสนใจและสนับสนุนการสอนวิชาศีลธรรมในโรงเรียน โดยการมองเห็นความสำคัญของวิชาศีลธรรม ดังนั้นในการจัดครูผู้สอนวิชานี้ควรจะได้เลือกครูที่มีความถนัดที่จะสอนและมีความรู้ความสามารถในวิชาศีลธรรมจริง ๆ ผู้บริหารการศึกษาเองก็ควรจะได้กวัดขันเกี่ยวกับความประพฤติการมารยาทของนักเรียนอาชีวศึกษาให้มากยิ่งขึ้น โดยหากครูผู้ปกครองที่เหมาะสมเข้าประจำตำแหน่ง เมื่อผู้บริหารการศึกษามองเห็นความสำคัญของวิชานี้แล้ว ครูคนอื่น ๆ ก็จะได้มองเห็นความสำคัญในวิชานี้บ้าง

2. ครูผู้สอน ควรจะได้ปรับปรุงแก้ไขตนเองให้เหมาะสมที่จะสอนวิชานี้

1. วิธีสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรอุปกรณการสอน เพื่อจะให้นักเรียนได้มีความสนใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้น และเกิดความชอบ เรียนในวิชาศีลธรรม และจะได้เรียนวิชานี้ได้อย่างมีความเข้าใจและสนุกเพลิดเพลินที่จะเรียนวิชานี้

2. วิธีการวัดผล ครูควรจะได้เปลี่ยนวิธีวัดผลจากการให้ท่องจำเนื้อหาไปเป็นเรื่องการรู้จักมีเหตุผลวิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์ในชีวิตประจำวันเป็น และควรจะได้ดูจากความประพฤติเป็นสิ่งสำคัญในการวัดผลวิชาศีลธรรม ทั้งนี้เพราะวิชาศีลธรรมเป็นวิชาที่เรียนไปเพื่อนำมาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

3. บุคลิกลักษณะของครูผู้สอน ควรมีความรู้ดี ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ของนักเรียนได้ มีความเป็นกันเองและให้ความเมตตาแก่นักเรียนพอสมควร และให้โอกาส นักเรียนได้ซักถาม และ แสดงความคิดเห็นได้ในเวลาที่เหมาะสม ถ้าหากครูมีลักษณะอย่างนี้ แล้วก็จะช่วยให้นักเรียนอยากเรียนวิชาศิลปะธรรมมากขึ้น

3. ความร่วมมือจากครูอื่น ๆ และผู้ปกครอง ครูคนอื่น ๆ ในโรงเรียนก็ควรจะทำ หน้าที่อบรมสั่งสอนตักเตือนนักเรียนควบเหมือนนักเรียนกระทำผิด ไม่ใช่ปล่อยให้เป็นที่ของครู วิชาศิลปะธรรมแต่ผู้เดียว ผู้ปกครองก็ควรให้ความร่วมมือกับโรงเรียนอบรมสั่งสอนให้นักเรียน ประพฤติปฏิบัติอยู่ในระบอบของสังคมที่ดี เมื่อทั้งครูและผู้ปกครองเห็นความสำคัญของวิชานี้และ เข้มงวดกวาดขันเอาใจใส่ดูแลอบรมสั่งสอนนักเรียนเสมอ ๆ นักเรียนก็จะได้เห็นคุณค่าของ คุณ ความดี วัฒนธรรม ศิลธรรมตามไปค่าย

4. ทางเจ้าหน้าที่ของบ้านเมือง ควรจะได้เข้มงวดกวาดขันกับบุคคลผู้กระทำผิดใน สังคมอย่างจริงจัง เพื่อไม่ให้สิ่งชั่วร้ายในสังคมได้ลุกลามมาจนถึงเยาวชน

5. หลักสูตรแบบเรียน และหนังสือประกอบการสอนวิชาศิลปะธรรมชั้นมัธยมศึกษาตอน ปลายสำหรับนักเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูงควรจะได้ปรับปรุงให้เหมาะสมกับนักเรียนเหล่านี้คือให้ **เรียนแล้วนำมาใช้ปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวัน** แบบเรียนวิชาศิลปะธรรมควรจะทำให้มีภาพ ประกอบมากขึ้นกว่าเดิม และจัดพิมพ์ด้วยกระดาษที่ดี เพื่อเรียกร้องความสนใจจากนักเรียน และจะทำให้ให้นักเรียนเข้าใจวิชานี้ดีขึ้น

อนึ่งเวลาเรียนที่กำหนดให้เรียนควรจะได้เพิ่มขึ้นเป็นสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง เพราะการ เรียนสลับกับวิชาหน้าที่พลเมืองซึ่งทำกันอยู่นั้น นักเรียนจะเรียนไปอย่างไรไม่เกิดความเข้าใจ ต่อเนื่องกันเลย หลักสูตรควรจะได้ปรับปรุงให้สัมพันธ์กับเวลาที่กำหนดให้เรียน เพื่อครูจะได้สอน ไปตามปกติ ไม่ต้องเร่งรีบที่จะให้จบทันตามหลักสูตรอย่างทีสอนกันอยู่ในปัจจุบันนี้ ถ้าสอนไปด้วย วิธีการสอนที่ดี มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร และมีอุปกรณ์ประกอบก็จะทำให้นักเรียนรู้อย่างซาบซึ้ง ในวิชาศิลปะธรรมตามที่ครูสอนศิลปะธรรมในโรงเรียนอาชีวศึกษาทั้ง 16 แห่ง จำนวน 20 คนได้ เสนอแนะวิธีการสอนศิลปะธรรมให้นักเรียนอาชีวศึกษานำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้พอจะสรุปได้ ดังกล่าวแล้ว

ข. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนักเรียน

ภาค 1 เป็นข้อความทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับตัวนักเรียนและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาศีลธรรม

นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมี 400 คน จากโรงเรียนอาชีวศึกษา 16 แห่งในนครหลวงกรุงเทพมหานคร เป็นนักเรียนชาย 200 คน และ นักเรียนหญิง 200 คน นักเรียนที่ตอบคำถาม 398 คน นับถือศาสนาพุทธ ส่วนอีก 2 คน นับถือศาสนาคริสต์คาทอลิก อายุนักเรียนอยู่ระหว่าง 16-22 ปี ดังนั้นอายุเฉลี่ยประมาณ 19 ปี นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-5 จำนวนระดับชั้นละ 130 คน และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 140 คน

ต่อไปนี้จะวิเคราะห์แบบสอบถามของนักเรียนเป็นตารางตามลำดับข้อดังนี้

ตารางที่ 39 เหตุผลที่นักเรียนชอบเรียนวิชาศีลธรรม

เหตุผลที่นักเรียนชอบเรียน	จำนวน	ร้อยละ
มีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของท่าน	55	13.75
สนุกเพลิดเพลินและน่าสนใจ	20	5.00
เข้าใจได้ง่าย	15	3.75
ให้ความรู้เกี่ยวกับศาสนาวัฒนธรรมและประเพณีไทย	289	72.25
ท่านสนใจเรื่องเกี่ยวกับพุทธศาสนามานานแล้ว	30	7.50

จากตารางที่ 39 จะเห็นว่านักเรียนร้อยละ 72.25 ที่ชอบเรียนวิชาศีลธรรม เพราะเห็นว่าเป็นวิชาที่ให้ความรู้เกี่ยวกับศาสนา วัฒนธรรมและประเพณีไทย ส่วนในเหตุผลที่ว่าวิชาศีลธรรมมีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวันนั้น มีนักเรียนเห็นด้วยเพียงร้อยละ 13.75 นักเรียนจำนวนร้อยละ 5.00 ที่เห็นด้วยกับ เหตุผลที่ว่าวิชาศีลธรรมเป็นวิชาที่เข้าใจง่ายสนุกสนานเพลิดเพลิน

ตารางที่ 40 เหตุผลที่นักเรียนไม่ชอบเรียนวิชาศีลธรรม

เหตุผลที่นักเรียนไม่ชอบเรียนวิชาศีลธรรม	จำนวน	ร้อยละ
มีเนื้อหายากเกินไป	43	10.75
มีเนื้อหาซ้ำกันกับที่เคยเรียนมาแล้วในชั้นต้น ๆ	290	70.25
เป็นวิชาที่ไม่น่าสนใจเพราะไม่ให้ความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่ทันสมัย	305	76.25
เป็นวิชาที่น่าเบื่อไร้อารมณ์นำมาใช้ในชีวิตประจำวันไม่ได้	65	13.75
วิธีการสอนของครูไม่น่าสนใจ	340	85.00
ผู้สอนอายุมากเกินไป	75	18.75
คะแนนเต็มน้อยกว่าวิชาอื่น ๆ	228	57.00
สอบได้คะแนนไม่ดี	80	20.00

จากตารางที่ 40 จะเห็นว่านักเรียนเกินกว่าร้อยละ 70.00 ที่ให้เหตุผลว่าไม่ชอบเรียนวิชาศีลธรรมเพราะ มีเนื้อหาซ้ำกันกับที่เคยเรียนมาแล้วในชั้นต้น ๆ เป็นวิชาที่ไม่น่าสนใจ เพราะไม่ให้ความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่ทันสมัย และที่มีนักเรียนจำนวนสูงสุดที่ไม่ชอบเรียนวิชาศีลธรรมถึงร้อยละ 85.00 โดยเห็นควยว่าวิธีการสอนของครูไม่น่าสนใจ นอกจากนี้มีนักเรียนร้อยละ 20.00 ไม่ชอบเรียนวิชานี้เพราะเห็นว่าสอบได้คะแนนไม่ดี นักเรียนร้อยละ 13.25 เห็นว่าเนื้อหาไร้อารมณ์นำมาใช้ในชีวิตประจำวันไม่ได้ และนักเรียนคิดเป็นร้อยละ 10.75 ที่มีความเห็นว่าเนื้อหายากเกินไป

ตารางที่ 41 แสดงคตินิยมประจำใจของนักเรียน

คตินิยมประจำใจ	จำนวน	ร้อยละ
ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว	160	40.00
ความพยายามอยู่ที่ไหนความสำเร็จอยู่ที่นั้น	135	33.75
คนเป็นที่พึ่งแห่งตน	90	22.25
สุ. จ. ป. ล.	7	1.75
จงทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด	3	0.75
เกิดเป็นหญิงแท้จริงแสนลำบาก เกิดเป็นชายยิ่งยากกว่าหลายเท่า	2	0.50
ศาสนาคือแนวของจิตใจ	3	0.75

จากตารางที่ 41 จะเห็นว่านักเรียนจำนวนร้อยละ 40.00 ที่มีคติแง่ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว และนักเรียนร้อยละ 33.75 ที่มีคติในแง่ความพยายามอยู่ที่ไหนความสำเร็จอยู่ที่นั้น และนักเรียนร้อยละ 22.25 มีคติในแง่ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน

ตารางที่ 42 วิธีการสอนของครูที่นักเรียนได้รับ

วิธีการสอนของครู	จำนวน	ร้อยละ
อธิบายและซักถามนักเรียน	340	85.00
การสอนแบบอภิปรายและให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น	140	35.00
ให้นักเรียนไปค้นคว้าเพิ่มเติมแล้วทำรายงานส่ง	120	30.00
ครูและนักเรียนช่วยกันแก้ปัญหาในชีวิตที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน	30	7.50
ครูและนักเรียนช่วยกันวางแผนในการสอน	-	-
ครูให้นักเรียนอ่านตามหนังสือเรียนแล้วนำข้อความบางตอนมาอธิบายให้ฟัง	60	15.00
ครูยกตัวอย่างเปรียบเทียบให้ฟัง	80	20.00

จากตารางที่ 42 จะเห็นว่านักเรียนจำนวน 340 คน จาก 400 คน คิดเป็นร้อยละ 85.00 ที่บอกว่าครูใช้วิธีการสอนแบบอธิบายและซักถาม และนักเรียนจำนวนร้อยละ 35.00 ที่เห็นว่าครูใช้วิธีสอนแบบอภิปรายและให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ส่วนวิธีการสอนโดยการที่ครูและนักเรียนช่วยกันแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันนั้นมีนักเรียนร้อยละ 7.50 เท่านั้นที่เห็นด้วย

ตารางที่ 43 การสอนวิชาศีลธรรมให้สัมพันธ์กับหมวดวิชาอื่น

วิชาอื่น ๆ	จำนวน	ร้อยละ
ภาษาไทย	90	22.50
ภาษาอังกฤษ	20	5.00
สังคมศึกษา	320	80.00
คณิตศาสตร์	-	-
วิทยาศาสตร์ข้าง	-	-
วิศกข่าง	-	-
เขียนแบบ	-	-
บัญชีธุรกิจ	-	-
ไม่สัมพันธ์กับวิชาใด ๆ เลย	60	15.00
สัมพันธ์กับทุกวิชา	-	-

จากตารางที่ 43 จะเห็นว่านักเรียนจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 80.00 ที่เห็นว่าครูสอนวิชาศีลธรรมให้สัมพันธ์กับสังคมศึกษา และนักเรียนจำนวน ร้อยละ 22.50 ที่เห็นว่าครูสอนวิชาศีลธรรมให้สัมพันธ์กับวิชาภาษาไทย ส่วนนักเรียนจำนวนร้อยละ 15.00 ที่เห็นว่าครูไม่ได้สอนวิชาศีลธรรมให้สัมพันธ์กับวิชาใดเลย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่องการที่ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในขณะที่เรียน โดยวิธีประมาณค่าน้ำหนักคำตอบดังนี้

ทุกครั้ง	มีค่าเท่ากับ	3
บางครั้ง	มีค่าเท่ากับ	2
ไม่เคยเลย	มีค่าเท่ากับ	1

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของน้ำหนักคำตอบ เรื่อง การเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นขณะที่เรียนมีค่าเป็น 1.9 แสดงว่าครูไม่ค่อยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นในขณะที่เรียนเลย

ตารางที่ 44 ความรู้สึกของนักเรียนเมื่อเรียนวิชาศีลธรรมจบแต่ละชั่วโมง

ความรู้สึกของนักเรียน	จำนวน	ร้อยละ
เข้าใจบทเรียนที่ครูสอนไปเป็นอย่างดี	45	11.25
สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติจริง ๆ ได้	18	4.50
สบายใจที่เรียนวิชานี้ผ่านพ้นไป	90	22.50
ไม่ได้รับความรู้อะไรเลย	60	15.00
ไม่เข้าใจบทเรียนที่ครูสอนไปเลย	70	17.50
ไม่สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติจริง ๆ ได้	130	32.50

จากตารางที่ 44 จะเห็นว่านักเรียนจำนวนมากถึงร้อยละ 32.50 ที่มีความรู้สึก
ว่าเมื่อเรียนศีลธรรมจบไปแต่ละชั่วโมง ไม่สามารถจะนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติจริง ๆ ได้นัก
เรียนจำนวนร้อยละ 22.50 รู้สึกสบายใจที่เรียนวิชานี้ผ่านพ้นไป นักเรียนจำนวนร้อยละ 17.50
ที่ไม่เข้าใจบทเรียนที่ครูสอนไปเลย และนักเรียนจำนวนร้อยละ 15.00 ที่รู้สึกว่าไม่ได้รับความ
รู้อะไรเลย จะเห็นว่าความรู้สึกของนักเรียนเมื่อเรียนวิชาศีลธรรมแต่ละชั่วโมงนั้นเป็นไปใน
ทางไม่ดี

ส่วนนักเรียนจำนวนน้อยคิดเป็นร้อยละ 11.25 และ 4.5 ที่มีความคิดเห็นว่าเมื่อ
เรียนวิชาศีลธรรมจบแต่ละชั่วโมงแล้ว เข้าใจบทเรียนที่ครูสอนไปเป็นอย่างดีและสามารถนำ
ความรู้ไปปฏิบัติจริง ๆ ได้ตามลำดับ

ขณะที่ครูสอนวิชาศีลธรรม นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ครูจัดขึ้น

ทุกครั้ง	100	คน
บางครั้ง	200	คน
ไม่เคยเลย	100	คน

ผู้วิจัยได้ก็นำหนักคำตอบโดยประมาณค่าคำตอบโดยกำหนดให้

ทุกครั้ง	มีค่าเท่ากับ	3
บางครั้ง	มีค่าเท่ากับ	2
ไม่เคยเลย	มีค่าเท่ากับ	1

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของน้ำหนักคำตอบเป็น 2 แสดงว่าขณะที่ครูสอนวิชาศีลธรรม นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ครูจัดขึ้นเป็นบางครั้งเท่านั้น

ตารางที่ 45 แสดงกิจกรรมที่นักเรียนเคยร่วมทำในการเรียนการสอนวิชาศีลธรรม

กิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ
แบ่งกลุ่มอภิปราย	20	5.00
ค้นคว้าทำรายงานเพิ่มเติม	70	17.50
อ่านหนังสือประกอบ	40	10.00
ไปศึกษานอกสถานที่	40	10.00
ไปฟังปาฐกถา โศภาที่ หรืออภิปราย	80	20.00
ไปร่วมทำพิธีในวันสำคัญทางพุทธศาสนาที่วัด	180	45.00
ฟังพระสงฆ์มาแสดงธรรมะที่โรงเรียน	95	23.50
ฟังวิทยากรมาบรรยายที่โรงเรียน	25	6.25
แสดงละคร	-	-
ดูภาพยนตร์	-	-
ทำสมุดภาพ สมุดศัพท์	17	4.25
จัดนิทรรศการ	24	6.00

จากตารางที่ 45 จะเห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ 45.00 ที่เคยไปร่วมทำพิธีในวันสำคัญทางพุทธศาสนาที่วัด นักเรียนจำนวนร้อยละ 23.50 ที่เคยฟังพระสงฆ์มาแสดงธรรมะที่โรงเรียน นอกจากนั้นมีนักเรียนมากกว่าร้อยละ 10.00 ที่มีกิจกรรมในการเรียนในด้านค้นคว้า และทำรายงานเพิ่มเติม ไปศึกษานอกสถานที่และอ่านหนังสือประกอบ ส่วนการจัดนิทรรศการมีนักเรียนคิดเป็นร้อยละ 6.00 เท่านั้นที่เคยร่วมในการจัดกิจกรรมชนิดนี้

ตารางที่ 46 แสดงเวลาที่วิทยากรมาบรรยายความรู้วิชาศีลธรรมที่โรงเรียน

เวลาที่วิทยากรมาบรรยาย	จำนวน	ร้อยละ
เดือนละครั้ง	35	8.75
เทอมละครั้ง	50	12.50
ปีละครั้ง	90	22.50
ไม่เคยเลย	320	80.00

จากตารางที่ 46 นักเรียนจำนวนมากที่สุดถึงร้อยละ 80.00 ที่เห็นว่าวิทยากรไม่เคยมาบรรยายความรู้เกี่ยวกับวิชาศีลธรรมที่โรงเรียนเลย นักเรียนจำนวนร้อยละ 22.50 ที่เห็นว่ามิวิทยากรมาบรรยายที่โรงเรียนปีละครั้ง ส่วนนักเรียนที่เห็นว่ามิวิทยากรมาบรรยายเดือนละครั้งมีเพียง 8.75 เท่านั้น

ตารางที่ 47 ชุมมุนซึ่งโรงเรียนจัดเพื่อช่วยส่งเสริมจริยศึกษา

ชุมนุม	จำนวน	ร้อยละ
ชุมนุมจริยศึกษา	55	13.75
ชุมนุมยุวพุทธ	97	24.25
ชุมนุมพุทธศาสนาและประเพณีไทย	46	12.00
ชุมนุมวัฒนธรรมไทย	-	-
ไม่เคยมีการจัดชุมนุมหรือกิจกรรมใดเลย	200	50.00

จากตารางที่ 47 จะเห็นว่านักเรียนจำนวนมากที่สุดถึงร้อยละ 50.00 ที่เห็นว่าโรงเรียนไม่เคยมีการจัดชุมนุมหรือกิจกรรมใดเลย นักเรียนจำนวนร้อยละ 24.25 ที่เห็นว่าโรงเรียนของตนได้จัดชุมนุมยุวพุทธขึ้นเพื่อส่งเสริมจริยศึกษา นอกจากนั้นนักเรียนจำนวนร้อยละ 13.75 ที่บอกว่ามีการจัดชุมนุมจริยศึกษาในโรงเรียน

ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงความสนใจของนักเรียนต่อชุมนุมที่ส่งเสริมศีลธรรมจรรยาและจริยศึกษาว่ามีมากน้อยเพียงใดโดยประมาณค่าคำตอบดังนี้คือ

มาก	มีค่าเท่ากับ	3
ปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	2
น้อย	มีค่าเท่ากับ	1

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยน้ำหนักของคำตอบ เรื่องความสนใจของนักเรียนต่อชุมนุมที่ส่งเสริมศีลธรรมจรรยาและจริยศึกษาเป็น 1.97 แสดงว่าความสนใจของนักเรียนอาชีวศึกษาต่อชุมนุมที่ส่งเสริมศีลธรรมจรรยาและจริยศึกษามีค่อนข้างน้อย

ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงการใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนวิชาศีลธรรมของครู และการแนะนำนักเรียนให้ไปศึกษาคุณค่าเพิ่มเติมจากห้องสมุดโดยประมาณค่านำหนักคำตอบของนักเรียน ดังนี้

ทุกครั้ง	มีค่าเท่ากับ	3
บางครั้ง	มีค่าเท่ากับ	2
ไม่เคยเลย	มีค่าเท่ากับ	1

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยน้ำหนักของคำตอบเรื่องการใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนวิชาศีลธรรมเป็น 1.35 และค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบเรื่องการแนะนำให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากห้องสมุดมีค่าเป็น 1.65 แสดงว่าครูใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนในวิชาศีลธรรมน้อยมาก และครูไม่ค่อยจะได้แนะนำให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมจากห้องสมุดเลย

ตารางที่ 48 ประเภทของหนังสือที่นักเรียนชอบอ่านประกอบการเรียนวิชาศีลธรรม

ประเภทของหนังสือ	จำนวน	ร้อยละ
หนังสือเกี่ยวกับพุทธศาสนาและธรรมที่สอนใจ	25	6.25
แบบเรียนวิชาศีลธรรมเล่มอื่นนอกเหนือจากที่ใช้	17	4.25
นิทานอิงธรรมะ	165	41.25
นิตยสาร วารสาร และหนังสือพิมพ์	92	23.00
ตำนาน และ นิทานพื้นเมือง	50	12.50

จากตารางที่ 48 จะเห็นว่านักเรียนจำนวนร้อยละ 41.25 ที่ชอบอ่านนิทานอิงธรรมะ ประกอบการเรียนวิชาศีลธรรม ส่วนนักเรียนร้อยละ 23.00 ชอบอ่านนิตยสาร วารสาร และหนังสือพิมพ์ และมีนักเรียนเป็นจำนวนน้อย คิดเป็นร้อยละ 6.25 เท่านั้น ที่อ่านหนังสือเกี่ยวกับพุทธศาสนาและธรรมที่สอนใจ

ผู้วิจัยได้ศึกษาหนังสือแบบเรียนวิชาศีลธรรมที่ใช้อยู่ในโรงเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูง
16 โรงเรียน มีใช้แบบเรียนดังนี้ คือ

1. แบบเรียนวิชาศีลธรรมสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ของกรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ มีโรงเรียนใช้ 14 แห่ง จาก 16 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 87.50

2. แบบเรียนวิชาศีลธรรม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของ นาย แปลก สนธิรักษ์
มีโรงเรียนใช้ 2 แห่ง จาก 16 แห่ง คิดเป็น ร้อยละ 12.50

จากการวิเคราะห์แสดงว่า โรงเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูงส่วนมากใช้แบบเรียนวิชา
ศีลธรรมสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ถึง ร้อยละ
87.50

ตารางที่ 49 วิธีวัดผลการเรียนวิชาศีลธรรม

วิธีวัดผล	จำนวน	ร้อยละ
เก็บคะแนนจากแบบฝึกหัดที่ให้ทำ	70	17.50
เก็บคะแนนจากงานทุกชิ้นที่ครูมอบให้ทำ	40	10.00
เก็บคะแนนจากการสอบทุกครั้ง	80	20.00
เก็บคะแนนจากการสอบกลางปี	120	30.00
เก็บคะแนนเฉพาะการสอบไล่ครั้งเดียว	260	65.00
เก็บคะแนนจากความประพฤติไปรวมกับข้อสอบข้อเขียน	75	18.75

จากตารางที่ 49 จะเห็นว่านักเรียนจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 65.00 ที่เห็นด้วยกับข้อที่ว่าวิธีวัดผลการเรียนวิชาศีลธรรม คือ การเก็บคะแนนเฉพาะการสอบไล่ครั้งเดียว และนักเรียนร้อยละ 30.00 ที่ชี้แจงว่าวัดผลการเรียนวิชาศีลธรรมโดยการเก็บคะแนนจากการสอบกลางปี ส่วนนักเรียนจำนวนมากกว่ำร้อยละ 10.00 ที่ชี้แจงว่าเก็บคะแนนจากงานทุกชิ้นที่ครูมอบให้ทำ เก็บคะแนนจากแบบฝึกหัดที่ให้ทำ และเก็บคะแนนจากการสอบทุกครั้ง

ตารางที่ 50 อุปสรรคและปัญหาในการเรียนวิชาศีลธรรมของนักเรียน

ปัญหาและอุปสรรค	จำนวน	ร้อยละ
ครูสอนน่าเบื่อและไม่ใช้อุปกรณ์การสอนช่วย	240	60.00
ครูไม่ให้ความเป็นกันเองกับนักเรียนเลย	225	56.25
ครูผู้สอนทำตนไม่น่าเลื่อมใส	40	10.00
ครูผู้สอนมีอายุมากเกินไป	70	17.50
ไม่เคยชอบวิชานี้มาตลอดตั้งแต่เริ่มเรียน	95	23.75
เนื้อหาที่ให้เรียนซ้ำซากไม่น่าสนใจ	180	45.00
ไม่มีหนังสือหรือแหล่งที่จะให้คนควาหาความรู้เพิ่มเติม	90	22.50
มีเวลาเรียนน้อยเกินไป	20	5.00

จากตารางที่ 50 นักเรียนจำนวนมากที่สุดจำนวนร้อยละ 60.00 ที่กล่าวถึง ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนวิชาศีลธรรมว่าครูสอนน่าเบื่อและไม่ใช้อุปกรณ์การสอนช่วย และนักเรียนจำนวน 56.25 เห็นว่าครูไม่ให้ความเป็นกันเองกับนักเรียนเลย และรองลงมานักเรียนจำนวน ร้อยละ 45.00 เห็นว่าเนื้อหาที่เรียนซ้ำซากไม่น่าสนใจ

ตารางที่ 51 แบบข้อทดสอบวิชาศีลธรรมที่ครูใช้

แบบข้อทดสอบ	จำนวน	ร้อยละ
ปรนัย	190	47.50
อัตนัย หรือ เรียงความ	80	20.00
ปรนัย และ อัตนัย ปนกัน	130	32.50

จากตารางที่ 51 จะเห็นว่านักเรียนจำนวน ร้อยละ 47.50 ที่เห็นว่าข้อทดสอบที่ครูใช้คือแบบปรนัย และ นักเรียนจำนวนร้อยละ 32.50 เห็นว่าครูใช้ข้อทดสอบแบบปรนัย และอัตนัยปนกัน ส่วนแบบอัตนัย หรือ เรียงความมีนักเรียนจำนวน ร้อยละ 20.00 ที่เห็นว่าอาจารย์ใช้ข้อทดสอบวิชาศีลธรรมแบบนี้

ตารางที่ 52 บุคคลที่นักเรียนขอความช่วยเหลือเมื่อประสบปัญหาทางการเรียนวิชาศีลธรรม

บุคคลที่นักเรียนขอความช่วยเหลือ	จำนวน	ร้อยละ
ครู	290	72.50
เพื่อน	80	20.00
ผู้มีความรู้ทางศีลธรรมและพุทธศาสนา	45	11.25
ศึกษาควยตนเอง	30	7.50
วิธีอื่น	-	-

จากตารางที่ 52 จะเห็นว่านักเรียนจำนวนมากที่สุด คือร้อยละ 72.50 ที่ขอความช่วยเหลือจากครูเมื่อประสบปัญหาทางการเรียนวิชาศีลธรรม และนักเรียนจำนวนร้อยละ 20.00 ที่ขอความช่วยเหลือจากเพื่อน ส่วนนักเรียนจำนวนน้อยเพียงร้อยละ 11.25 และ 7.50 เท่านั้น ที่แก้ปัญหาการเรียนวิชาศีลธรรมด้วยการปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านพุทธศาสนา และศึกษาควยตนเองตามลำดับ

ภาค 2 ความต้องการของนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาศีลธรรม เพื่อให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นโดยแสดงความคิดเห็น

ตารางที่ 53 ความรู้สึกของนักเรียนต่อวิชาศีลธรรม

ความรู้สึกของนักเรียนต่อวิชาศีลธรรม	จำนวน	ร้อยละ
มีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน	90	22.50
สนุกเพลิดเพลินน่าสนใจ	20	5.00
น่าเบื่อเนื้อหาซ้ำซาก	240	60.00
ไม่มีประโยชน์เลยเพราะไม่สามารถนำไปปฏิบัติจริงได้	230	57.50
เข้าใจดียาก	220	55.00
เข้าใจได้ง่าย	90	22.50
อื่น ๆ	120	30.00

จากตารางที่ 53 จะเห็นว่านักเรียนจำนวนร้อยละ 60.00 ที่เห็นว่าวิชาศีลธรรมมีเนื้อหาซ้ำซาก นักเรียนจำนวนมากกว่าร้อยละ 50.00 ที่เห็นว่าวิชาศีลธรรมไม่มีประโยชน์เลยเพราะไม่สามารถนำไปปฏิบัติจริงได้ และเป็นวิชาที่เข้าใจยาก ส่วนนักเรียนจำนวนมากกว่าร้อยละ 20 ที่เห็นว่าเป็นวิชาที่มีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวันและเป็นวิชาที่เข้าใจได้ง่าย

ส่วนนักเรียนจำนวนร้อยละ 30.00 ที่มีความคิดเห็นอื่น ๆ ต่างจากที่กล่าวมาแล้วพอจะประมวลได้ดังนี้

1. ในหลักสูตรอาชีวศึกษาชั้นสูงไม่ควรเรียนวิชาศีลธรรม ควรจะได้เรียนเน้นไป

เฉพาะวิชาที่จะมีประโยชน์มากกว่า

2. ควรจะนำหลักสูตรวิชาศีลธรรมสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจัดไว้ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการจัดเรียงลำดับเนื้อหาแต่ละชั้นอย่าให้ซ้ำซากกัน

3. ควรให้นักเรียนอาชีวศึกษาเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของวิชาที่นั้น ๆ เช่น นักเรียนช่างกล ควรเรียนวิชาประวัติศาสตร์ช่างยนต์แทน

ตารางที่ 54 เวลาที่นักเรียนต้องการเรียนวิชาศีลธรรม

เวลา	จำนวน	ร้อยละ
เช้า	290	72.50
บ่าย	30	7.50
ทุกเวลา	80	20.00

จากตารางที่ 52 นักเรียนคิดเป็นร้อยละ 72.50 ที่อยากเรียนวิชาศีลธรรมในตอนเช้า และนักเรียนคิดเป็นร้อยละ 20.00 ที่มีความคิดเห็นว่าเรียนวิชาศีลธรรมได้ทุกเวลา ส่วนนักเรียน ร้อยละ 7.50 ที่มีความคิดเห็นว่าควรเรียนในตอนบ่าย

ตารางที่ 55 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับเวลาที่กำหนดให้เรียนวิชาศีลธรรมในปัจจุบัน

ความคิดเห็นนักเรียน	จำนวน	ร้อยละ
น้อยเกินไป	140	35.00
เหมาะสมแล้ว	220	55.00
มากเกินไป	40	10.00

จากตารางที่ 55 จะเห็นว่านักเรียนจำนวนร้อยละ 55.00 ที่มีความคิดเห็นว่าเวลาที่กำหนดให้เรียนวิชาศีลธรรมในปัจจุบันนั้นเหมาะสมแล้ว และนักเรียนจำนวนร้อยละ 35.00 เห็นว่ามากเกินไป ส่วนนักเรียนจำนวนร้อยละ 10.00 เห็นว่าเวลาที่กำหนดให้มียมากเกินไป

ผู้วิจัยได้ศึกษาต่อถึงคำตอบเกี่ยวกับเวลาที่กำหนดให้เรียนวิชาศีลธรรมโดยการประมาณน้ำหนักคำตอบโดยประมาณค่าดังนี้

มากเกินไป	มีค่าเท่ากับ	3
เหมาะสมแล้ว	มีค่าเท่ากับ	2
น้อยเกินไป	มีค่าเท่ากับ	1

ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยน้ำหนักของคำตอบเกี่ยวกับเวลาเรียนที่กำหนดให้เรียนวิชาศีลธรรมมีค่าเป็น 1.75 แสดงว่าเวลาที่กำหนดให้เรียนวิชาศีลธรรมในปัจจุบันค่อนข้างน้อย

ตารางที่ 56 ประเภทของอุปกรณ์ที่นักเรียนชอบให้ครูใช้มากที่สุด

ประเภทอุปกรณ์	จำนวน	ร้อยละ
แผนที่	105	26.25
แผนภูมิ	85	21.25
รูปภาพ	90	22.50
ของจริง	100	25.00
ภาพยนตร์	260	65.00
ภาพนิ่ง	80	20.00
เทปบันทึกเสียง	120	30.00

จากตารางที่ 56 จะเห็นว่านักเรียนจำนวนมากที่สุด คือ ร้อยละ 65.00 ชอบให้ครูใช้อุปกรณ์การสอนประเภทภาพยนตร์ และนักเรียนจำนวนมากกว่ำร้อยละ 20.00 ที่ชอบให้ครูใช้เทปบันทึกเสียง ของจริง แผนที่ รูปภาพ และ ภาพนิ่ง เป็นอุปกรณ์การสอนวิชาศีลธรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงการใช้อุปกรณ์การสอนและการจัดกิจกรรมในวิชาศีลธรรมว่ามีประโยชน์มากน้อยเพียงใด โดยได้ประมาณค่านำหนักคำตอบดังนี้

มากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	3
น้อย	มีค่าเท่ากับ	2
ไม่จำเป็น	มีค่าเท่ากับ	1

จากผลการวิเคราะห์ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยน้ำหนักของคำตอบเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์การสอนเป็น 2.25 และค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในวิชาศีลธรรมเป็น

1.75 แสดงว่าตามความคิดเห็นนักเรียนเห็นว่าการใช้อุปกรณ์ในการสอนวิชาศีลธรรมมีประโยชน์ค่อนข้างน้อย และการจัดกิจกรรมในการสอนวิชาศีลธรรมมีประโยชน์น้อยมาก

ตารางที่ 57 ครูสอนศีลธรรมที่นักเรียนต้องการ

ลักษณะของครูศีลธรรม	จำนวน	ร้อยละ
มีความรู้ดี	130	32.50
มีวิธีการสอนดี	220	55.00
มีบุคลิกลักษณะน่าเคารพยำเกรง	70	17.50
มีอายุไม่มากเกินไป	80	20.00
มีความเมตตากรุณาเป็นมิตรกับนักเรียน	180	45.00
เป็นผู้มีระเบียบวินัยและเข้มงวดกวดขัน	90	22.50
เป็นผู้ที่ทันสมัยพอสมควร	75	18.75
มีความสวยมีเสน่ห์	25	6.25
เป็นพระภิกษุสงฆ์	170	42.50

จากตารางที่ 57 จะเห็นว่าจำนวนนักเรียนมากที่สุด ร้อยละ 55.00 ที่อยาก
ให้ครูสอนศีลธรรมมีวิธีการสอนดี นักเรียนจำนวน ร้อยละ 45.00 อยากให้ครูผู้สอนเป็นผู้มี
ความเมตตากรุณาเป็นมิตรกับนักเรียน จำนวนนักเรียนร้อยละ 32.50 ที่อยากให้ครูผู้สอน
วิชานี้มีความรู้ดี และนักเรียนจำนวนมากคิดเป็นร้อยละ 42.50 ที่อยากให้ครูผู้สอนศีลธรรม
เป็นพระภิกษุ ส่วนนักเรียนจำนวนน้อยคือ ร้อยละ 18.75 และ 6.25 ที่อยากให้ครูผู้สอน
เป็นผู้ทันสมัยพอสมควรและมีความสวยมีเสน่ห์

ตารางที่ 58 วิธีการสอนของครูที่นักเรียนต้องการ

วิธีการสอนของครูที่นักเรียนต้องการ	จำนวน	ร้อยละ
การสอนแบบอภิปรายและเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น	325	81.25
อธิบายและซักถามนักเรียน	60	15.00
ให้นักเรียนไปค้นคว้าเพิ่มเติม	110	27.50
ครูและนักเรียนช่วยกันแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน	220	55.00
ครูและนักเรียนช่วยกันวางแผนการสอน	30	7.50
ครูให้นักเรียนอ่านตามหนังสือแล้วนำข้อความบางตอนมาอธิบายให้ฟัง	40	10.00
ครูยกตัวอย่างเปรียบเทียบเพื่อให้เรื่องราวที่สอนเห็นจริงเห็นจังขึ้น	100	25.00

จากตารางที่ 58 มีนักเรียนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 81.25 ที่ต้องการให้ครูสอนแบบอภิปรายและเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น นักเรียนร้อยละ 55.00 อยากให้ครูสอนโดยวิธีที่ครูและนักเรียนช่วยกันแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน และนักเรียนจำนวนน้อยที่สุดคือเพียงร้อยละ 10.00 เท่านั้น ที่อยากให้อ่านแบบการอ่านจากแบบเรียนหรือครูอธิบาย

ตารางที่ 59 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับหนังสือแบบเรียนวิชาศีลธรรมที่ใช้

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
รูปเล่มกระทัดรัดดี	170	42.50
รูปเล่มมีขนาดเล็ก	60	15.00
มีเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์และเข้าใจดี	90	22.50
มีเนื้อหายากเกินไป	60	15.00
มีเนื้อหาอ่อนเกินไป	170	42.50
ภาษารักกุมภ์เข้าใจง่าย	95	23.50
ใช้ภาษายากเกินไป	110	27.50
ไม่มีภาพประกอบหรือมีน้อยเกินไป	190	47.50
ไม่มีการสรุปท้ายบท	170	42.50
ไม่มีแบบฝึกหัดท้ายบทหรือมีน้อยเกินไป	90	22.50
กิจกรรมเสนอแนะท้ายบทมีน้อยเกินไป	220	55.00

จากตารางที่ 59 จะเห็นว่านักเรียนจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 55.00 เห็นว่าแบบเรียนศีลธรรมมีกิจกรรมเสนอแนะท้ายบทน้อยเกินไป และนักเรียนจำนวนร้อยละ 42.50 ที่เห็นว่าแบบเรียนมีเนื้อหาอ่อนเกินไป ไม่มีสรุปท้ายบทส่วนจำนวนร้อยละ 47.50 อยากให้มีภาพประกอบแบบเรียนมากขึ้น

ตารางที่ 60 สิ่งที่ต้องการปรับปรุงเพื่อจะเรียนวิชาศีลธรรมให้ได้ผลดี

สิ่งควรปรับปรุง	จำนวน	ร้อยละ
ตัวครูผู้สอน	170	42.50
วิธีการสอนของครู	260	65.00
หนังสือแบบเรียน	140	35.00
เนื้อหาวิชา	180	45.00
เวลาเรียน	70	17.50
คะแนนและวิธีการวัดผล	120	30.00
ความสะอาดในการใช้ห้องสมุด	140	35.00
อุปกรณ์การสอน	190	47.50

จากตารางที่ 60 จะเห็นว่านักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ควรปรับปรุงเพื่อจะเรียนวิชาศีลธรรมให้ได้ผลดีพอจะเรียงลำดับได้ดังนี้

1. นักเรียนจำนวนร้อยละ 65.00 อยากให้ปรับปรุงที่วิธีสอนของครู
2. นักเรียนคิดเป็นร้อยละ 47.50 อยากให้ปรับปรุงเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอนวิชาศีลธรรม
3. นักเรียนคิดเป็นร้อยละ 45.00 อยากให้ปรับปรุงเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาศีลธรรม
4. นักเรียนคิดเป็นร้อยละ 42.50 อยากให้ปรับปรุงเกี่ยวกับตัวครูผู้สอน
5. นักเรียนจำนวนร้อยละ 35.00 อยากให้ปรับปรุงเกี่ยวกับหนังสือแบบเรียน
6. นักเรียนจำนวนน้อยเพียงร้อยละ 17.50 เท่านั้นที่อยากให้ปรับปรุงเกี่ยวกับเวลาเรียนวิชาศีลธรรม

ความต้องการของนักเรียนที่จะปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนวิชาศีลธรรมพอจะแยกกล่าวได้ดังนี้

1. ครูสอนวิชาศีลธรรม ควรจะปรับปรุงในสิ่งต่อไปนี้

ก. ลักษณะทั่ว ๆ ไปของครูสอนศีลธรรม

1. เป็นผู้มีความรู้ทางด้านพุทธศาสนาและความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมอย่างดี สามารถช่วยแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในชีวิตประจำวันของนักเรียนได้
2. เป็นผู้ที่วางตนได้เหมาะสมเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน เช่น ตรงต่อเวลา สุภาพเรียบร้อย
3. เป็นผู้มีความเมตตาเป็นมิตรกับนักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามข้อสงสัยและแสดงความคิดเห็นมากขึ้น และครูควรจะยอมรับฟังความคิดเห็นและปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนด้วย
4. ครูควรให้ความสนใจและเอาใจใส่นักเรียนทุกคนอย่างทั่วถึง ทั้งนี้เพื่อจะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครูสอนดำเนินไปด้วยดี
5. ครูควรมีอารมณ์ขันบ้างในชั่วโมงสอนและไม่ควรจะเข้มงวดกับนักเรียนเกินไป เพราะจะทำให้นักเรียนเบื่อหน่าย
6. ครูควรจะเป็นคนที่ไม่มียุมากเกินไป และควรมีความกระตือรือร้นและคล่องแคล่วในการสอน
7. ครูสอนควรให้คำชมเชย หรือรางวัลแก่นักเรียนที่ประพฤติตนดีมีศีลธรรม เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียนอื่น ๆ ให้ปฏิบัติตามบ้าง

2. โรงเรียน นักเรียนมีความต้องการให้โรงเรียนได้ปรับปรุงสิ่งต่อไปนี้

1. ห้องสมุด โรงเรียนควรปรับปรุงห้องสมุดในด้านหนังสือที่เกี่ยวกับวิชาศีลธรรมพุทธศาสนาและวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ให้มีเพิ่มมากขึ้น เช่น นิทาน หรือนิยายอิง-ธรรมะ นอกจากนี้โรงเรียนควรปรับปรุงเจ้าหน้าที่ห้องสมุดให้มีใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใสชักชวน

ให้นักเรียนอยากเข้าห้องสมุดและให้ความสะดวกในการยืมหนังสือและค้นหาหนังสือต่าง ๆ
 คู่มือห้องสมุดไม่ควรใส่กุญแจ เพราะทำให้ไม่สะดวกที่จะเข้าไปหยิบอ่าน

2. ควรจัดห้องสอนวิชาศีลธรรมโดยเฉพาะขึ้นในโรงเรียน ควรเป็นห้อง
 ที่มีอากาศถ่ายเทโปร่ง มีแสงสว่างพอสมควร รวมทั้งมีอุปกรณ์การสอนวิชาศีลธรรมมากพอ
 สมควร

3. ควรจัดให้มีการอบรมศีลธรรมและจริยศึกษาแก่นักเรียนทุกสัปดาห์ ๑ ละ
 1 ครั้ง เป็นอย่างน้อย

4. โรงเรียนควรจัดนิทรรศการที่เกี่ยวกับทางพุทธศาสนาเพื่อช่วยใ้
 นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในวิชาศีลธรรม

5. โรงเรียนควรจัดครูที่มีความรู้และความสามารถในวิชาศีลธรรมเข้า
 สอนนักเรียน ไม่ควรให้ครูแก่ ๆ หรือครูที่ไม่ถนัดสอนวิชาศีลธรรมเข้าสอนนักเรียน เพราะ
 เมื่อนักเรียนไม่มีความศรัทธาในตัวครูผู้สอนแล้วก็ยิ่งทำให้นักเรียนไม่ชอบ เรียนวิชาศีลธรรม
 ควบ

6. ทางโรงเรียนควรมีนโยบายไม่เปลี่ยนครูสอนวิชาศีลธรรมปีละหลาย ๆ
 คน เพราะครูแต่ละคนมีแนวการสอนที่แตกต่างกัน ทำให้เรียนวิชานี้ไม่ต่อเนื่องกันเลย

7. ทางโรงเรียนควรจะได้มีมนต์พระภิกษุและวิทยากรผู้ทรงความรู้ทางพุทธ
 ศาสนาเข้ามาบรรยายในชั้นเรียนบ้างเป็นครั้งคราวอย่างน้อยควรจัดเทศมละครั้ง เพื่อจะให้
 นักเรียนได้เห็นความสำคัญและเข้าใจวิชาศีลธรรมอย่างแท้จริง

8. การจัดการวางสอนควรจะได้จัดเวลาสอนศีลธรรมไว้ในเวลาเช้า เพื่อ
 นักเรียนจะได้ไม่เกิดความง่วงนอนและเบื่อหน่าย

9. ทางโรงเรียนควรจัดเวลาเรียนวิชาศีลธรรมเพิ่มขึ้นเพื่อให้เหมาะสมกับ
 เนื้อหาเป็นสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง ทั้งนี้เพราะการเรียนศีลธรรมเดือนละ 2 ครั้งนั้นน้อยเกินไป
 ทำให้การเรียนขาดเป็นตอน ๆ ไม่ต่อเนื่องกัน

10. โรงเรียนควรจัดชุมนุมพุทธศาสนาขึ้นในโรงเรียน และควรให้ความสนับสนุนชุมนุมนี้เท่าเทียมกับชุมนุมวิชาอื่น ๆ ไม่ใช่จัดตั้งขึ้นเฉย ๆ โดยไม่ได้ให้ความร่วมมือและสนับสนุนเลย และชุมนุมพุทธศาสนา ควรจะบังคับให้นักเรียนเป็นสมาชิกทุกคน

3. วิธีสอน กิจกรรมการสอน อุปกรณ์การสอนและวิธีวัดผลควรปรับปรุงกันต่อไป

1. ในการสอนชั้นแรก ครูควรชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเรียนวิชานี้ให้นักเรียนเข้าใจถึงความสำคัญของศาสนาและศีลธรรมที่มีต่อชีวิตประจำวันอย่างถูกต้อง รวมทั้งแนะแนวทางให้นักเรียนรู้จักนำความรู้ไปปฏิบัติให้ได้ประโยชน์อย่างแท้จริง

2. ครูควรสอนวิชาศีลธรรมควบหลาย ๆ วิธีไม่ควรจะใช้วิธีอธิบายตามหนังสือแบบเรียนทุก ๆ ครั้ง เพราะครูส่วนใหญ่สอนวิชานี้ด้วยการอธิบายอย่างเดียว ทั้งนี้เพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย

วิธีการสอนของครูที่นักเรียนต้องการคือ

ก. การสอนแบบอภิปราย ชักถาม ความเข้าใจนักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์ได้

ข. การสอนแบบยกอุทาหรณ์เปรียบเทียบเรื่องราวและเหตุการณ์ที่เป็นอยู่เป็นประจำ เพื่อช่วยให้เรื่องราวที่เป็นนามธรรมกลายเป็นสิ่งที่เห็นจริงเห็นจังขึ้น

ค. การสอนแบบแก้ปัญหาโดยเปิดโอกาสให้นักเรียนนำปัญหาที่เกิดขึ้นประจำวันมาเล่าสู่กันฟังในชั้นเรียน และให้นักเรียนช่วยกันแก้ปัญหานั้น ๆ โดยใช้หลักความรู้จากวิชาศีลธรรมมาแก้ปัญหานั้น ๆ

3. ในการสอนควรมีกิจกรรมการสอนอื่น ๆ เช่น การพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่เป็นครั้งคราวเกี่ยวกับสถานที่สำคัญทางพุทธศาสนา การเชิญวิทยากรและนิมนต์พระภิกษุมาสอนบ้าง เพราะถือว่าเป็นผู้รอบรู้ทางด้านศีลธรรมและศาสนาเป็นอย่างดี หรือการพานักเรียนไปประกอบศาสนพิธีในวัดเป็นคน

4. อุปกรณ์การสอน วิชาศีลธรรมขาดอุปกรณ์การสอนมากจึงควรจะได้ทำ
อุปกรณ์การสอนมาประกอบบทเรียนเพื่อให้นักเรียนได้มีความสนใจและเข้าใจบทเรียนมาก
ขึ้น

5. การวัดผล ควรจะเพิ่มคะแนนเต็มวิชาศีลธรรมขึ้น และในการวัดผลควร
จะได้แบ่งคะแนนเป็นภาคปฏิบัติคือความประพฤติและภาควิชาการด้วย เพราะการสอนวิชานี้
ต้องการให้นักเรียนได้นำมาใช้ปฏิบัติในชีวิตประจำวันด้วย และถ้านักเรียนคนใดตกในภาคปฏิบัติ
คือมีความประพฤติไม่ดีก็จะมีสิทธิ์สอบได้ ถ้าหากวัดผลวิชาศีลธรรมอย่างนี้แล้ววิชาศีลธรรม
ก็จะมีคุณค่าเพิ่มมากขึ้น

4. หนังสือแบบเรียนหนังสือประกอบวิชาศีลธรรม นักเรียนต้องการให้หนังสือแบบ
เรียนวิชาศีลธรรมได้ปรับปรุงเรื่องภาพประกอบให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ เพราะถ้าหากมีภาพ
ประกอบมากขึ้นจะทำให้หนังสือน่าสนใจที่จะหยิบมาเปิดอ่านและภาพที่ประกอบก็ควรจะทำ
บล็อกใหม่ให้ชัดเจน ไม่ใช่มีแต่สีคำและมีภาพเลือนลางมาก นอกจากนี้การจัดพิมพ์แบบเรียน
วิชานี้ควรจะใช้กระดาษอย่างดี ทำรูปเล่มให้สวยงามเพราะวิชานี้เป็นวิชาที่นักเรียนเอาชีวิตศึกษา
ไม่เห็นความสำคัญเลย จึงต้องจัดทำเพื่อเรียกร้องความสนใจจากนักเรียน เนื้อหาวิชาก็ควร
จะจัดทำไม่ให้อ่านซ้ำกับเนื้อหาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนหนังสืออ่านประกอบวิชาศีลธรรม
ควรจะได้มาจัดไว้ในห้องสอนวิชาศีลธรรม เพื่อสะดวกแก่การหยิบอ่านแก่นักเรียน

5. นักเรียน นักเรียนได้แสดงความต้องการที่จะปรับปรุงเกี่ยวกับการเรียนวิชา
ศีลธรรมว่า ตัวนักเรียนเองก็ต้องให้ความสนใจ ฟังข่าวคราวความเคลื่อนไหวทางศาสนา
และพยายามนำความรู้จากบทเรียนไปปฏิบัติในชีวิตจริง ๆ